

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS – THURSDAY, MARCH – KOVO 27, 2014 • Vol. CV Nr. 35 Kaina 1.50 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 03-26-14

ŠIAME NUMERYJE:

Teatro dailės žodyne – išeivijos
menininkai. – 7 psl.

Pirmoji kelionė per Atlantą –
tautos garbei. – 10 psl.

DRAUGAS
Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Dainų šventė kviečia viso pasaulio lietuvius

Iki jubiliejinės dainų šventės „Čia – mano namai“ – tik šimtas dienų

Martyno Ambrazo (ELTA) nuotr.

Iki jubiliejinės dainų šventės „Čia – mano namai“ likus šimtui dienų, pabaigiami paskutiniai pasirengimo darbai. Jau dabar aišku, jog šventė dvylikoje meninių programų šiomet pritrauks per 37 tūkst. dalyvių bei pristatys daug naujovių.

Dainų šventė – svarbus viso pasaulio lietuvių įvykis, todėl į šventę suplūs pasaulio lietuvių kolektyvai iš keturių žemynų ir keturiolikos pasaulio šalių.

„Nuogastavome, kad didėjant emigracijai, šventėje bus žymiai mažiau dalyvių, tačiau matyt šis unikalus reiškinys sujungia globalią Lietuvą ir mūsų tautiečiai sugrįš dalyvauti šventėje“, – teigia kultūros ministras Šarūnas Birutis.

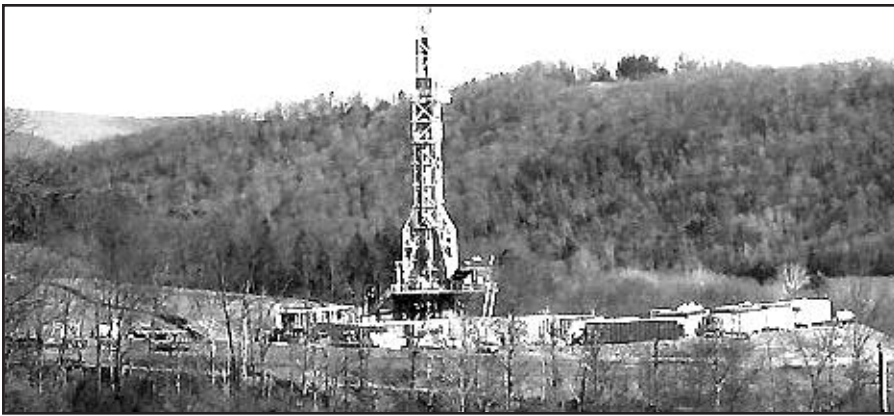
Anot jo, kiekvienas miestas ir miestelis didžiuojasi savo kolektyvais, todėl jų bendruomenės aktyviai dalyvauja pasirengimo šventei procese. – 3 psl.

Mokslininkai apgailestauja, kad pasitraukė „Chevron“

Mokslinę studiją apie skalūnų angliavandenilių gavybos poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai atlikę Lietuvos mokslų akademijos nariai rekomenduoja Lietuvos valdžiai atlikti aukšto lygio geologinius tyrimus ir išsiaiškinti, kiek tiksliai skalūnų angliavandenilių išteklių yra sukaupta mūsų šalies gelmėse.

„Labai gaila, kad nepavyko sandėris su ‘Chevron’, – matyt, ilgai nesužinosime, kokia yra padėtis. Mano nuomone, nepriklausomai nuo šios studijos rezultatų, valdžia turėtų dėti maksimumą pastangų, kad atsakytų į klausimą, kiek Lietuvoje yra skalūnų dujų ir kokia jų išgavimo savikaina. Tai svarbiausi klausimai, į kuriuos šiandien niekas neat-sako“, – kovo 26 d. mokslininkų studijos pristatyme pabrėžė Lietuvos energetikos instituto inžinierius Jurgis Vilemas.

Vertindami galimus skalūnų dujų gavybos pavojus, mokslininkai laikėsi vieningos nuomonės –

laikantis įstatymais nustatytos tvarkos, poveikis aplinkai daugeliu atveju negalimas, o kitais atvejais yra nežymus.

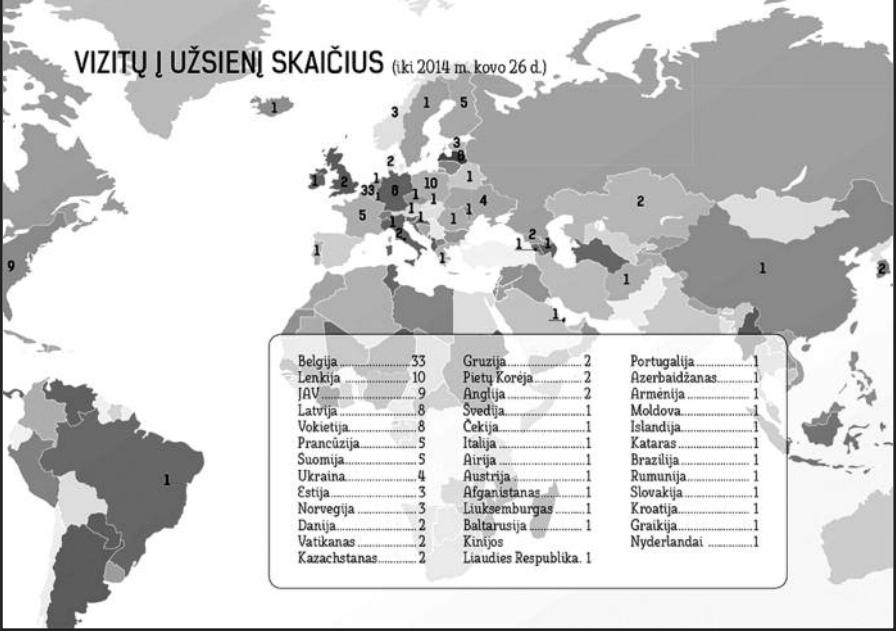
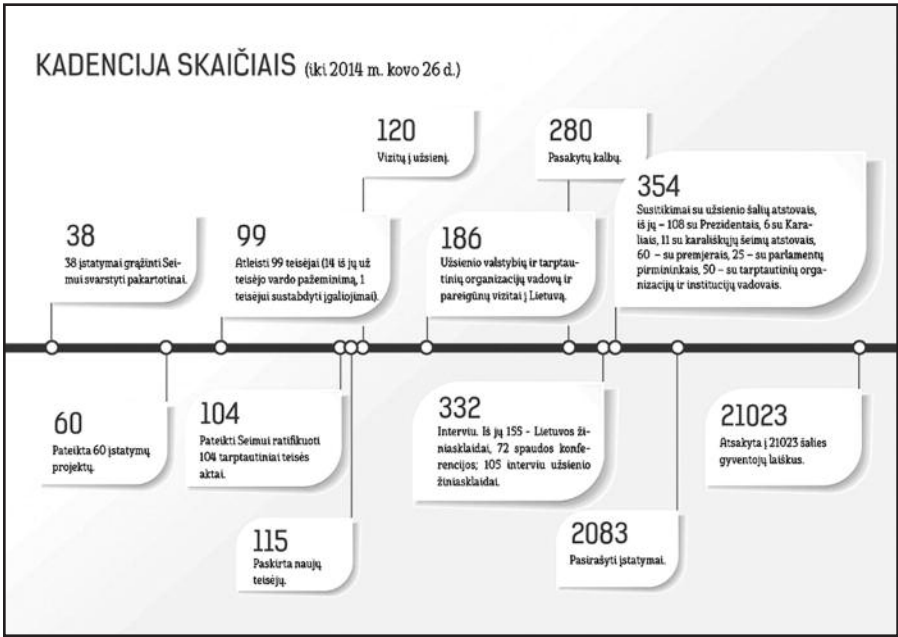
„Jeigu mes palygintume, kiek teršiame, kiek problemų turime su automobiliais, kiek turime problemų su trąšomis, kurias pilame visoje Lietuvoje ir teršiame visus baseinus, tai čia tikrai nebūtų didelis poveikis. Bet mes paimame iš konteksto vieną atvejį“, – sakė Vilniaus Gedimino technikos universiteto profesorius Algirdas Vaclovas Valiulis.

Pasak mokslininko, bet kuri technologinė žmogaus veikla turi padarinių, o kokią riziką galime sau leisti, sprendžiame iš gaunamos naudos.

„Pavyzdžiui, automobilių važiavimas yra būtinas, jis sprendžia transportabilumo problemą - todėl žmonės sutinka rizikuoti. Jokioje kitoje žmogaus veikloje nėra tiek daug mirtinų atvejų ir niekur taip smarkiai nenuodijama aplinka, kaip automobilių transporte“, – pažymėjo jis. – 3 psl.

Nesielkite blogai, ir blogio nebus. – Lev Tolstoj

Prezidentė skaitys penktą metinį pranešimą

Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė ketvirtadienį, kovo 27 d. Seime skaitys metinį pranešimą, kuriame, kaip įpareigoja Lietuvos Respublikos Konstitucija, apžvelgs padėtį Lietuvoje, šalies vidaus ir užsienio politiką. Tai penktasis, paskutinis, šios kadencijos Prezidentės metinis pranešimas.

Prieš metinį pranešimą, tradiciškai, Prezidentė pateikia svarbiausių darbų Lietuvai ir jos žmonėms bei pokyčių šalyje apžvalgą. Iš jos matyti, kad kadenciją baigianti Prezidentė Dalia Grybauskaitė per savo darbo metus itin daug dėmesio skyrė energetikai ir teisėsaugai. „Į Lietuvą jau šiemet atplauks mūsų energetinio savarankiškumo garantas – Suskystintų gamtinių dujų terminalas. Šis geopolitinis projektas yra istorinių permainų mūsų šalies energetikos sistemoje rezultatas“, – rašoma trečiadienį, kovo 26 d. viešai pateiktoje ataskaitoje.

Joje taip pat pabrėžiama, kad jau 2015 metų pabaigoje elektrą Lietuva galės pirkti iš Skandinavijos šalių ir Lenkijos, kitamet galutinai įsijungsime į „Nord Pool“ sistemą.

Dar vienas nuveiktas darbas energetikoje – dujų vamzdžiai tapo Lietuvos nuosavybe.

Prezidentė tvirtina, kad pavyko apriboti oligarchų ir monopolijų piktnaudžiavimą: „išardytas neskaidrus LEO darinys ir valstybei sugrąžinta turto už beveik 3 mlrd. litų“, užkirstas kelias monopoliiui atliekų ir sąvartynų tvarkymo versle, neleista monopolizuoti biokuro rinkos ir kainų.

Ataskaitoje teigiama, kad nuo 2009-ųjų Lietuvos ekonomikos augimas buvo vienas didžiausių Europos Sąjungoje, sumažėjo emigracijos mastai, Lietuva patenka į patraukliausių šalių pasaulyje pagal verslo aplinką dvidešimtuką.

Tarp ataskaitoje nurodomų svarbiausių D. Grybauskaitės darbų – kova su neteisėtu praturtėjimu. Įsigaliojus valstybės vadovės rengtoms Baudžiamojo kodekso pataisoms, teismams perduota daugiau nei 30 baudžiamųjų bylų, iš viso pradėti 159 ikiteisminiai tyrimai. Teisėsaugos nustatyta neteisėto praturtėjimo vertė – daugiau kaip 11 mln. litų.

„Prasidėjo realus apsisvalymas policijos sistemoje. (...) Per trejus metus išaiškinta per 150 korumpuotų ar aplaidžiai dirbančių pareigūnų“, – rašoma ataskaitoje.

Kovojant su ES lėšų grobstymu, nuo 2009 metų

pradėti 72 ikiteisminiai tyrimai, nustatyta, kad projektų vykdytojai kėsinosi neteisėtai gauti apie 157 mln. litų ES paramos lėšų ir neteisėtai gavo daugiau nei 50 mln. litų ES paramos lėšų.

Tarp savo nuopelnų Prezidentė mini ir įvestą teisėsaugos institucijų, teismų vadovų rotaciją.

„Prasidėjo reali teismų pirmininkų rotacija – per nepilnus penkerius metus jau pasikeitė net 86 proc. teismų vadovų. Realiai pradėta įgyvendinti policijos komisariatų vadovų rotacija – per vienerius metus pasikeitė 18 policijos vadovų, iki 2015 metų pabaigos numatoma rotuoti visų 74 policijos komisariatų vadovus“, – rašoma ataskaitoje.

Be to, atkreiptas dėmesys, kad per penkerius metus atleista 14 teisėjo vardą pažeminusių asmenų – tiek pat kiek per visą nepriklausomybės dvidešimtmetį iki 2009 metų.

Anot ataskaitos, proveržis įvyko ir tiriant rezonansines Sausio 13-osios, Medininkų bylas.

Per savo kadenciją D. Grybauskaitė buvo išvykusi 120 vizitų į užsienį. Daugiausia – 33 – kartus lankytasi Belgijoje, dešimt – Lenkijoje, devynis – JAV, po aštuonis – Lenkijoje, Latvijoje ir Vokietijoje. Į Estiją prezidentė buvo nuvykusi tris kartus.

Veto teise prezidentė pasinaudojo Seimui grąžindama 38 įstatymus, pati parlamentui pateikė 60 įstatymų projektų.

D. Grybauskaitė šalies prezidente buvo išrinkta 2009 metų gegužės 17-ąją jau per pirmąjį rinkimų turą, inauguruota liepos 12 dieną.

Dabartinė šalies vadovė siekia antros kadencijos. Prezidento rinkimai vyks gegužės 11 dieną.

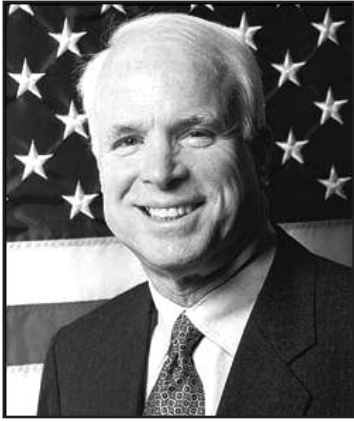
BNS

JAV sen. J. McCain kviečiamas į Lietuvą

Reaguodami į JAV pareigūnams paskelbtas Rusijos sankcijas, Lietuvoje veikiančio patriotiško jaunimo sambūrio „Pro Patria“ nariai išplatino kreipimąsi į JAV senatorių John McCain, kviesdami jį atostogas praleisti Lietuvoje.

Praėjusią savaitę Maskvai paskelbus Rusijoje nepageidaujamų JAV pareigūnų sąrašą, į jį patekęs respublikonų senatorius J. McCain juokaudamas pareiškė, jog dėl to jam teks atšaukti planuotas pavasario atostogas Sibire.

„Gerbiamas senatoriau McCain, Jūsų patriotizmas ir principai įkvepia mūsų kartą. Nuliūdome išgirdę, kad Jūsų pavasario atostogų Sibire planus sugriovė Vladimiro Putino sprendimas. Esate ir vėl puolamas tų, kuriems nepriimtina Jūsų tvirta pozicija laisvės ir žmogaus teisių klausimais. Skirtingai nei V. Putinas, mes neturime šarvuotų automo-

bilių Jums pavėžinti, tačiau esame pasirengę svetingai sutikti Jus Vilniuje bei parodyti Jums mūsų paprastą, tačiau labai gražų kraštą. Galbūt Jūs ir nebeįleidžiamas į Rusijos imperiją, tačiau visuomet esate laukiamas Lietuvoje“, – rašoma jaunimo sambūrio „Pro Patria“ išsiųstame laiške JAV senatoriui.

Po apsilankymo Ukrainoje se-

natorius J. McCain skatino JAV valdžią imtis griežtesnių veiksmų prieš Rusijos karinę invaziją į Ukrainą – apginkluoti Ukrainos kariuomenę, iš esmės pakeisti politiką V. Putino atžvilgiu ir pradėti gynybos projektus Rytų Europoje.

Į Rusijos užsienio reikalų ministerijos paskelbtą JAV piliečių, kuriems draudžiama atvykti į Rusiją, sąrašą be J. McCain taip pat pateko JAV prezidento padėjėjo nacionalinio saugumo klausimais pavaduotoja Caroline Atkinson, JAV prezidento padėjėjai Daniel Pfeiffer ir Benjamin Rhodes, daugumos frakcijos JAV Kongreso Senate vadovas Harry Reid, JAV Kongreso Atstovų Rūmų pirminkas John Boehner, Senato užsienio reikalų komiteto pirminkas Robert Menendez, senatoriai Mary Landrieu ir Dan Coats.

Bernardinai.lt

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00. Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klasė: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD): – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesučiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba. Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El. paštas:

redakcija@draugas.org

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

Richard Branson nekerštingas: nors Lietuvoj pieno negavo, tačiau mūsų šalies vis nepamiršta

Richard Branson

„Forum One“ nuotraukos

Praėjusią vasarą Lietuvoje lan-
kęsis britų milijardierius, „Vir-
gin Group“ įkūrėjas Richard
Branson ir šiandien atidžiai stebi įvy-
kius Lietuvoje.

Savo tinklaraštyje, kurį seka bent
11 mln. nuolatinių prenumeratorių vi-
same pasaulyje, vizionierius retoriškai
klausia: ar internetas – balsavimo ateit-
tis?

Pavyzdžiu jis ima Lietuvoje šiuo
metu vystančius rinkimus ir galimybę
pirmą kartą šalies istorijos savo kan-
didatus palaikyti internetu.

„Bus įdomu pamatyti, ar tai
įtrauks daugiau jaunimo, ir ar kandi-
datų į Prezidentus sąrašė atsidurs dau-
giau žmonių be politinio užnugario“, –
rašo R. Branson.

Neįtikėtinomis idėjomis ir svaigi-
nančia sėkme išgarsėjęs verslininkas
įsitikinęs, kad rinkimai yra viena iš
vos kelių likusių gyvenimo sričių, ku-
rios dar nepaveikė interneto techno-
logijos.

„Per 25-erius metus, nuo tada, kai
buvo išrastas internetas, jis iš pagrind-
dų pakeitė galybę mūsų gyvenimo sri-
čių. Viena sritis, kuriai internetas dar
padarys didelę įtaką – tai politiniai rin-
kimai“, – rašo R. Branson.

Be Lietuvos, savo įrašė politikas
mini ir kaimyninę Estiją – kaip balsa-
vime internetu pirmaujančią pasaulio
valstybę.

„Balsavimas internetu išbandy-
tas dar tik keliose valstybėse pasauly-
je. Estija yra šios srities lyderė, ji 2011-
ųjų nacionaliniuose rinkimuose su-
rinko ketvirtadalį visų balsų vien in-
ternetu. Balsavimu internetu šiuo
metu eksperimentuoja tokios šalys
kaip Jungtiniai Arabų Emyratai, Aust-
ralija, Prancūzija, Kanada, Meksika,
Šveicarija, Indija ir Norvegija“, – var-
dija verslininkas.

R. Branson neslepia, kad šiam įra-
šui jį paskatino pokalbis su bičiuliu,
verslininku ir vizionieriumi iš Lietu-
vos Vladu Lašu. Du panašiai mąstan-
čius vyrus sieja ne tik bendri projektai
(verslininkai kartu įkūrė tarptautinę
organizaciją kovai prieš klimato kaitą
„Carbon war room“), bet ir ilgametė
draugystė.

„Jis iškėlė mintį, kad technolo-
giškai pažangus jaunimas Lietuvoje
(kaip, beje, ir visame likusiame pa-
saulyje), yra ‘miegantys milžinai’ po-
litikoje. Jie jaučiasi nutolę nuo politi-
kos ir pats ėjimo balsuoti veiksma-
siems yra nepatrauklus“.

Vladas Lašas planuoja artimoje
ateityje skristi į kosmosą R. Branson
organizuojamu turistiniu „Virgin Ga-
lactic“ skrydžiu.

„Jei jis bus išrinktas, jis galėtų tap-
ti pirmuoju Prezidentu kosmose!“ –
skirtingus kampus išvelgia verslinin-
kas, pagarsėjęs tuo, kad nuolat ieško
naujų iššūkių.

Savo straipsnį milijardierius bai-
gia pripažindamas, kad balsavimas in-
ternetu gali turėti daug trūkumų ir
juos būtina kruopščiai ištyrinėti – ne-
atmetant saugumo ir patikimumo kri-
terijų.

„Vis tik amžiuje, kai tokios pa-
slaugos kaip elektroninė bankinin-
kystė yra savaime suprantamos, kodėl
ir balsavimas negalėtų keltis į inter-
netą? Jei sistema bus gerai išvystyta,
ji tik sumažins, o ne padidins, rinkimų
sukčiavimą“, – įsitikinęs R. Bran-
son.

Visą milijardieriaus tinklaraščio
įrašą skaitykite čia:
<http://www.virgin.com/richard-branson/is-the-internet-the-future-of-voting>

Parengė **Aušra Kukelkaitė**

Dainų šventė

Atkelta iš 1 psl.

Šiomet dainų šventėje bus prista-
toma eilė naujovių, kurios, kaip tiki-
masi, ilgainiui taps tradicija.

„Į šventę įsilies mėgėjų teatrai,
kurie savo pasirodymus skirs Kristi-
jono Donelaičio 300-
osios gimimo metinėms,
visos šventės metu
veiks vaikų amatų mies-
telis prie Valdovų rūmų,
kur vaikai galės pasi-
mokyti tradicinių ama-
tų. Pirmą kartą specia-
liai dainų šventei atku-
riame ir baltų genčių
senovės kostiumą, teat-
ralizuotas pasirodymas
vyks Valdovų rūmų kie-
me, ten bus galima pa-
matyti 56 skirtingus
atkurtus I–XIV am-
žiaus baltų genčių kos-
tiumus“, – pasakoja
Dainų šventės direktorius Saulius Liau-
sa.

Kultūros ministras Šarūnas Birutis, Vilniaus meras Artūras
Zuokas ir Dainų šventės direktorius Saulius Liausa.
Martyno Ambrazo (ELTA) nuotr.

Kiek anksčiau Dainų šventė atke-
liaus į Kauną – čia Dainų slėnyje vyks
Dainų šventės 90-mečio minėjimas.

„Šventė Kaune sutaps su Rasomis
ir Joninėmis, nusprendėme, kad dainų
šventės devyniasdešimtmetis bus mi-
nimas visą savaitę, prasidės su Joni-
nėmis ir tęsis iki birželio 28 dienos“, –
teigia Kauno meras Andrius Kupčins-
kas.

Meras džiaugiasi, jog kaip tik prieš
šventę, praėjusių metų pabaigoje mies-
tas perėmė Dainų slėnį iš privataus val-
dytojo.

Į Vilnių šventė persikels liepos 2–6 dienomis

Finaliniame Dainų dienos kon-
certe Vingio parke dalyvaus apie 12
tūkst. dainininkų. Anot šios dienos
kūrybinės grupės vadovo, dirigento
Vytauto Miškinio, šiemet planuojama
atliepti tai kas yra užfiksuota UNESCO
kaip pasaulio paveldas – dainavimas *a
capella*. Tai sudarys apie 40 proc. re-
pertuaro. Koncerte skambės 36 kūri-
niai, jame dalyvaus ir solo atlikėjai –
Gytis Paškevičius, Veronika Povilio-
nienė, svarstoma pasikviesti grupę
„Žalvarinis“. Koncerto kulminacija
taps 9 val. vakaro viso pasaulio lietuvių
giedama tautiška giesmė. Renginį re-
žisuos Edita Mildažytė.

Ansamblių vakaras liepos 3 dieną
rengiamas Kalnų parke, čia dalyvaus

per 5 tūkst. dalyvių. Anot vakaro meno
vadovės, režisierės ir vyriausiosios ba-
letmeisterės Leokadijos Dabužinskai-
tės, vakaro programą įkvėpė daina
„Kur giria žaliuoja“, pakeitus jos žo-
džius į „Krantais Nemunėlio“, tarsi
tai būtų kelionė Nemunu pro visus ša-
lies regionus.

„Plaukdami per kiekvieną regioną,
jį reprezentuojame kostiumu, kalbė-
dami tarmiškai, dainuodami to regio-
no dainas, šokių, grodami jų muzika.
Kiekvienas regionas dėvės savo regio-
no kostiumus“, – pasakoja L. Dabu-
žinskaitė.

Šokių diena pirmą kartą bus ren-
giama Lietuvos Futbolo federacijos sta-
dione Liepkalnyje.

Vilniuje laukiama per 100 tūkst.
šventės žiūrovų. Dalyviai bus apgy-
vendinami 80-yje sostinės mokyklų.

Sostinės meras Artūras Zuokas
visiems šventės dalyviams žada ne-
mokamą viešąjį transportą.

Liepos 6 dieną pirmą kartą bus mi-
nima Tautinio kostiumo diena, visus
kviesianti pasipuošti tautiniu kostiumu
ar jo atributu. Specialią Dainų šventei
kuriamą šiuolaikinio tautinio kostiumo
kolekcija pristatys dizainerės Jolanta
Rimkutė ir Ieva Ševiakovaitė.

Kolektyvus dainų šventei parengė
1950 vadovų. Bendra šventės metu pri-
statomų kūrinių trukmė – apie 40 va-
landų. Šventei ruošiasi ir jos metu
tūkstantinei miniai diriguos 90 diri-
gentų. Nuskambės 169 autoriniai kū-
riniai, iš jų 55 – naujai sukurti. Vy-
riausiuoju šventės atlikėju pretenduo-
ja tapti 96 metų armonikierius iš Lin-
kuvos Albertas Jūras.

Dainų šventė, įtraukta į UNESCO
nematerialųjį paveldą, pirmą kartą su-
rengta 1924 metais.

Eltos info

„Chevron“ pasitraukė

Atkelta iš 1 psl.

Kalbėdamas apie skalūnų dujų ga-
vybą, A. V. Valiulis tikino, kad laikan-
tis įstatymais numatytų reikalavimų
rizika užteršti aplinką yra labai maža.

„Reikalinga ne tik gera technolo-
gija. Ypač svarbi įstatyminė bazė, tei-
siniai dalykai ir priežiūros struktū-
ros, kurios tikrina tą, kuris dirba.
Jeigu viskas civilizuotai sutvarkyta,
tai iš šiandieninės praktikos rizika
yra labai labai maža – tikrai ne tokia,
dėl kurios verta stabdyti visą pro-
cesą“, – tikino mokslininkas.

Pasak akademikų, visuomenės
nusiistatymą prieš amerikiečių kom-
paniją „Chevron“ paskatino ir pačios
bendrovės veiksmai.

„Lietuvos geologijos tarnyba 2009
m. paskelbė tarptautinį kvietimą da-
lyvauti skalūnų angliavandenilių pa-
ieškose ir žvalgyboje, į tai atsiliepė ke-
lios kompanijos – buvo atvykę jų at-
stovai. Susidomėjimą parodė viena iš
jų, kuri yra žinoma. Kada buvo pri-
imti dokumentai, kurie atitiko kon-
kursui keliamus reikalavimus, tos
kompanijos atstovai nieko nelauk-
dami pradėjo važinėti po Tauragės, Ši-
lutės rajonų kaimus ir prašyti žmones
pasirašyti sutartis, kad leidžia naudo-
tis žeme. Tam buvo per anksti, ne visi
tą suprato, buvo tokių atvejų, kad tru-
putį ir pagąsdino, kad nepasirašys –
bus kokios nors sankcijos. Taip tur-
būt ir prasidėjo judėjimas prieš ska-
lūnus, kuris išsivystė iki tiek, kad ta
kompanija buvo priversta pasi-
traukti“, – aiškino profesorius Algi-
mantas Grigelis.

Eltos info

RYTYS

Rytys – rytinis, iš rytų pučiantis vėjas. Puslapis „Rytys“ pristato JAV lietuvių naujienas iš rytų pakrantės valstijų.

Redaktorė Vaida Lowell • El. paštas: draugas.east.coast@gmail.com

Pietvakarių Floridos lietuvių dviračių žygis jau tapo tradicija

LORETA STEFFENS

Ankstų kovo 9 d. rytą būrelis tautiškai nusiteikusių Floridos lietuvių nutarė paminėti Nepriklausomybės atkūrimo dieną dviračių žygiu. Tie, kas neturėjo dviračių, juos galėjo išsinuomoti nuomos punkte už simbolinę kainą. Vaikučiams taip pat buvo suteiktos visos galimybės dalyvauti šiame patriotiniame renginyje. Žygis buvo smagus ir visi dalyviai išsiskirstė su nuostabiais įspūdžiais. O mums, vis dar belaukiantiems pavasario, tenka su baltu pavydu tik ištarti frazę: „Ech, kad ir mums taip būtų įmanoma paminėti Nepriklausomybės atkūrimo šventę dviračių žygiu ankstyvą kovą!“

Norėdamas sužinoti daugiau apie šį renginį „Draugas“ pakalbino JAV LB Floridos apygardos pirmininkę Rasą Smith.

– Kas buvo pagrindinis šio žygio organizatorius? Kaip ir kam gimė idėja suorganizuoti žygį Lietuvos Nepriklausomybei paminėti?

– Jau prieš trejus metus mums kilo idėja kažkaip kitaip, įdomiau paminėti Nepriklausomybės atkūrimo dieną. Gyvename tokiaime kampelyje, kur oras yra Dievo dovana mums, tai ir nutarėme nesėdėti uždaroje salėje. Savo bendruomenėje turime labai veiklius kitus narius, Floridos pietvakarių apylinkės pirmininką Domą Asanavičių ir pavaduotoją Zitą Siderienę, kuriems niekada netrūksta energijos ir gerų idėjų. Ši idėja kilo Valdemarui Gedvilui, atsakingam už visuomeninius reikalus. Kadangi jis jau daug metų dirba dviračių nuomos punkte Sanibel Island, ir pasiūlė taip netradiciškai paminėti Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo šventę.

– Ar pirmą kartą organizavote tokio pobūdžio žygį? Ar sulaukėte daug tautiečių

Gausiai susirinkę Floridos lietuviai saulėtą Nepriklausomybės dieną šventė sportiškai nusiteikę, gamtoje prie vandenyno.

panorusių dalyvauti šiame renginyje?

– Sanibel yra labai graži gamta, įrengti dviračių takai. Oras nuostabus. Jau treči metai mes organizuojame šį žygį. Šiais metais žadėjome sugalvoti ką nors naujo, bet sulaukėme daug skambučių, teigiančių, kad dviračių žygis yra pats geriausias renginys visiems: ir mažiems, ir dideliems, ir net jau garbaus amžiaus sulaukusiems.

Važiuoja ne tik jaunimas, važiuoja ir močiutės, važiuoja ir visai mažiukai. Vaikai ypač noriai dalyvauja. Mažiesiems pakabiname priekabėles ir jie sau puikiausiai važiuoja su tėveliais.

– Kokio ilgio buvo Jūsų kelionė?

– Mūsų kelionės ilgis yra 8 mylios į vieną pusę ir tiek pat atgal. Nuvažiuoti (į priekį – Red.) lengva, grįžti – kiek sunkiau, nes jau būname pavargę. Bet vis tiek smagu. Tie, kurie dėl kokių nors priežasčių negali min-

Bendruomenės nariai, negalintys minti dviračių, ruošė pietus, kepė šašlykus.

ti dviračių, ruošia mums pietus. Mes miname iki vandenyno (Meksikos įlankos). Visai arti vandenyno yra piknikiniai stalai, o taip pat ir kepsninės. Tik atvykus į susitikimo vietą, mūsų jau laukia pietūs: šašlykai, dešrelės, šviežiai skinti pomidorai ir gaivūs gėrimai. Vaikučiai gali lakstyti į valias. Kai kas net ir maudytis eina. Oi kaip smagu po to būna! Man tai asmeniškai nieko maloniau ir nėra: jūra, saulė ir sportas. Šiais metais vandens temperatūra buvo apie 25 laipsniai Celsijaus – vienas malonumas.

– Dabar, žygiui jau pasibaigus, kokie išliko įspūdžiai ir prisiminimai iš šio renginio?

– Įspūdžiai visų tikrai puikūs. Kai važiuojame pirmą kartą, prieš trejus metus, tai po žygio iškart visų klausėme, ar kitais metais irgi važiuosime. Šito renginio visi tikrai labai nori ir laukia. Ir mes jau sakome, kad tai mūsų tradicinis dviračių žygis Lietuvos Nepriklausomybei paminėti. Praėjusiais metais mūsų žygyje dalyvavo Krašto valdybos pirmininkė Sigita Šimkuvienė ir keletas svečių iš Čikagos – Birutė ir Kazys Smilginiai. Ir

šiais metais sulaukėme svečių iš Čikagos – Vidurio vakarų apygardos pirmininkės Birutės Kairienės.

– Dėkoju Jums už pokalbį ir linkime, dar daug tokių puikių žygių ateityje.

Rasa Smith, JAV LB FL apygardos pirmininkė (antra iš kairės) kartu su bendruomenės aktyvuoliais bei šventėje dalyvavusia Sigita Šimkuvienė, Krašto valdybos pirmininkė (antra iš dešinės), džiaugėsi puikiai pavykusiu dviračių žygiu.

Jaunieji bendruomenės nariai taip pat patriotiškai šventė Nepriklausomybės šventę.

Floridos lietuviai Nepriklausomybės šventę paminėjo su patriotinėmis dainomis

RŪTA BRONIŠAS

Kovo 9 d. apie 30 lietuvių susirinko Deerfield Beach, Florida, paminėti Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienos. Aušrelė Petronienė pakvietė lietuvius susirinti, ir susirinko daugiau negu tikėjomes. Dalyviai atvyko iš Jupiter, Miami ir South Beach. Visi atsivežė savo pagamintų patiekalų. Marytė Prunskytė Brizgys pasirūpino, kad skambėtų dainos – jos pažadino patriotinius jausmus ir nostalgiskus prisiminimus.

Daugelis mūsų susitiko pirmą kartą, todėl kiekvienas trumpai prisistatė visai grupei. Dalyvavo pirmos, antros ir trečios kartos lietuviai. Mūsų įvairovę atspindėjo kilmės šalys: JAV, Venesuela, Iranas, Airija, Ispanija ir Lietuva. Ypač smagus buvo spontaniškas „Nelietuvių sutuoktinių klubo“ sukūrimas.

Tai buvo linksma popietė, kurią ilgai prisiminsime, o taip pat lauksime ir naujų susitikimų.

Paminėti Lietuvos Nepriklausomybės į Deerfeld Beach, FL, susirinko įvairių kartų lietuviai. Aušrelės Petronienės nuotr.

Smuikininkė Eglė Jarkova klausytojus žavėjo meistriškumu

Bostono Lietuvių Bendruomenės pirmininkė Rima Girniuvienė džiaugiasi, kad vietinis jaunimas vis aktyviau įsitraukia į bendruomenės veiklą. Iš kairės: Rima Girniuvienė, Dorsey J. Minns, Simona Minns, Rui Urayama, Eglė Jarkova, Dalia Shilas ir Aidas Kupčinskas.

Smuikininkė Eglė Jarkova kartu su pianiste Rui Urayama bostoniškams surengė klasikinės ir populiariosios šiuolaikinės muzikos koncertą.

SIMONA MINNS

Bostono lietuvių jaunimas” šiais metais surengia vis daugiau renginių, kurie ne tik supažindina Bostono Lietuvių Bendruomenę su pačiais lietuvių studentais, tačiau ir su jų projektais, kūrybiniais darbais ir sumanymais.

Pavasario sezoną pradėjo smuikininkės Eglės Jarkovos koncertas. Kovo 1–ąją Eglė kartu su studijų drauge, pianiste Rui Urayama, surengė nepaprastai gražų klasikinės ir populiariosios šiuolaikinės muzikos koncertą. Koncertas vyko, kaip ir daugelis „Bostono lietuvių jaunimo” grupės organizuojamų renginių – Bostono lietuvių klubo rūsyje.

„Svarbu pastebėti ir išlaikyti atvažiuojantį studijuoti lietuvių jaunimą”, – koncerto pradžioje sakė Bostono Lietuvių Bendruomenės pirmininkė Rima Girniuvienė ir sveikino jaunimą vis aktyviau įsitraukiant į bendruomenės veiklą.

Koncerto metu Eglė ir Rui atliko J. S. Bach, E. Bloch, C. Gardel, A. Piazzolla, F. Schubert, P. Čaikovskio ir kitų kompozitorių kūrinius. Įvairių muzikinių skonių klausytojai galėjo išgirsti sau artimos ir prasmingos muzikos. Eglė užbūrė savo muzikine energija ir artistiniu nuoširdumu. Klausytojai liko sužavėti jos talentu ir meistriškumu.

Eglė taip pat pristatė savo organizuojamą vasaros festivalį „Vivace Vilnius”. Festivalis Lietuvoje bus rengiamas trečiąją kartą, jis pritraukia nemažai pasaulinio garso dėstytojų ir atlikėjų. Savaitės trukmės festivalyje visi, tiek dėstytojai, tiek organizatoriai dirba savanoriškai.

Šio Eglės ir Rui koncerto metu klausytojai galėjo prisidėti prie festivalio organizavimo pinigėmis aukomis. Festivalis talentingiems lietuvių vaikams suteikia galimybę visą savaitę studijuoti su garsiais dėstytojais, užmegzti naudingus ryšius ateičiai. Skatiname Eglės pastangas padėti Lie-

tuvos jauniems muzikantams ir padovanoti nemokamus koncertus Vilniaus miesto bendruomenei. Dėkojame už nuostabų ir sielą atgaivinantį koncertą.

„Bostono lietuvių jaunimas” taip pat kviečia studijuojantį lietuvių jaunimą jungtis prie veiklos, siūlyti renginius ir projektus, burtis bendrai veiklai.

Klausytojus Eglė užbūrė savo muzikine energija ir artistiniu nuoširdumu.

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė Petry • 8830 Magnolia Court • Orland Park, IL 60462 • El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

Pasipuošę, nešini vėliavomis skautai rinkosi į iškilmes Šv. Kazimiero bažnyčioje.
Mindaugo Petoko nuotraukos

Tai buvo mūsų parapijoje triguba šventė!

FIL. JŪRATĖ VENCKIENĖ

Kovo 4 d. Šv. Kazimiero šventės atšilimai Kazimiero globai pavestose parapijoje Los Angeles buvo praversti klebono kun. Tomo Karanausko. Pagerbti Kazimierą, lietuvių skautų globėją, lietuvių jaunimo globėją ir visos Lietuvos globėją gausiai susirinko uniformuoti skautai. Buvo pasimelsta už lietuvių visame pasaulyje. Taip pat meldėme Dievo globos ukrainiečiams, patekusiems į pavojų. Jaunimas skaitė skaitinius ir višutinę maldą. Bažnyčioje buvo išstatyta šv. Kazimiero relikvija, kurią puošė šv. Kazimiero paveikslas ir Šv. Kazimiero Los Angeles parapijos bažnytinė vėliava. Klebonas Tomas vietoj homilijos kalbėjo su vaikais apie Kazimierą. Po komunikacijos klebonas Tomas išvardino šv. Kazimiero ypatybes, praveddamas šv. Kazimiero litanijos maldą. Mišių pabaigoje parapijiečiai pasveikino kleboną Tomą su 40-tuoju gimtadieniu. Parapijos Tarybos pirmininkas Linas Udryns tarė sveikinimo žodį, įteikė gėlių ir kartu su choru ir nauja vargoninke Karen visi sugiedojome „Ilgiausių metų“. Paskui skautai pateikė gražią staigmeną: skautų vardu sveikino Ramiojo vandenyno rajono vadas s. fil. Auris Jarašiūnas. Skautukai įteikė įvairiaspalvę stulą su Komunikacijos ir Šv. Dvasios sim-

boliais, profesionalių audėjų vienuolių pagamintą, tinkančią įvairiems liturginiams metams. Ateity jaunimas dalyvaudamas Mišiose ir matydamas jų dovanotą stulą, galės pajusti, kad prisideda prie kunigo pagerbimo ir Dievo garbinimo liturgijos.

Po Mišių gausus būrys parapijiečių rinkosi į parapijos salę, kur vyko skautų organizuota Kaziuko mugė. Daugelis galėjo džiaugtis jaunimo pagamintais rankdarbiais: paveikslais iš gintaro, mediniais kryžiais, paukščių inkilais, atvirutėmis, o taip pat – lietuviškais patiekalais. Galima buvo ir laimėti loterijoje. Labiausiai pasisekė Bernotų šeimai – ji laimėjo milžinišką meduolį, „Baravykų mišką“ ir pažadėjo laimėdama papuošti Velykų stalą. Mugės pelnas bus skirtas skautų patyrimų ženkliukams, programoms, sueigų, iškylų, stovyklų medžiagoms ir išlaidoms.

Po Kaziuko mugės, norintys galėję pabendrauti klebonijos kiemyje su klebonu Tomu jo gimtadienio proga, pasivaišinti gimtadienio tortu. Paskui klebonas Tomas pakvietė visus prie televizoriaus pažiūrėti „Oskarų“ apdovanojimą.

Nors prieš kelias dienas buvo didelė liūtis, tą dieną Los Angeles parapijoje švietė saulė ir žmonių nuotaika buvo šventiška, jautėmės artimi.

Kleboną T. Karanauską skautai pasveikino su 40-uoju gimtadieniu.

Washington, DC akademikai

Pirmoje eilėje: kandidatų globėja Danutė Molytė Hoffman, nauji Akademikų skyriaus nariai Aleksandras Radžius ir Mykolas Mykolaitis; antroje eilėje: skyriaus pirmininkė Ginta Remeikytė Gedo, Meilė Mickienė, Laura Lauciūtė, Dalė Lukienė ir Tadas Mickus.
Neringos Radžienės nuotr.

Washington, DC veikia mažas, bet labai skautiškos dvasios akademikų būrys. Neseniai mūsų akademikų šeima padidėjo. Šių metų kovo 2 dieną, sesės Gintos Remeikytės Gedo namuose įvyko Washington, DC skyriaus akademikų šventė. Susirinkę nariai pasivaišino skaniais pietumis ir saldumynais. Buvo gera proga pabendrauti. Po to pridedo svarbiausia šventės dalis – iškilmingoji sueiga. Akademikų pasižadėjimus davė sesės Danutės Molytės Hoffman globjami broliai skautai Mykolas Mykolaitis ir Aleksandras Radžius. Naujus korp. „Vytis“ narius sesės pasveikino daina „Linėlius raunu“. Broliai taip pat buvo pakelti į filisterių laipsnį. Kiekvienas šventės dalyvis kaip nors prisidėjo prie sueigos – rišdami atitinkamų spalvų kaklaraiščius, prisegdami ženkliukus, skaitydami išakymus ir laikydami vėliavą. Vienas dalyvis, Audrius Kirvelaitis, net dalyvavo Skype pagalba. Šventė pasibaigė dainomis „Gaudeamus“ ir „Dievui, Tau, Tėvynei ir Žmonijai“. Sueigoje buvo gera ir draugiška nuotaika. Džiugu, kad auga Washington, DC akademikų eilės.

Sesė Laura

„Verpstės“ pasitiko pavasarį

Čikagos „Verpsčių“ būrelis sueigoje vyr. skautės Rugilė Šlapkauskienė ir Nijolė Martinaitytė-Nelson stengiasi įsisavinti Rūtos Daukienės Velykaičių marginimo paslaptis.
Ritonės Rudaitienės nuotr.

Ten, kur viskas daug labiau

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS

Galbūt nežinote, kad net penkiolikos iškilių lietuvių išeivių biografijos neseniai pakliuvo į neeilinį teatro dailės žodyną? Šio straipsnio rėmuose turėsime progos su kai kuriais iš jų – ir pačia knyga – iš arčiau susipažinti

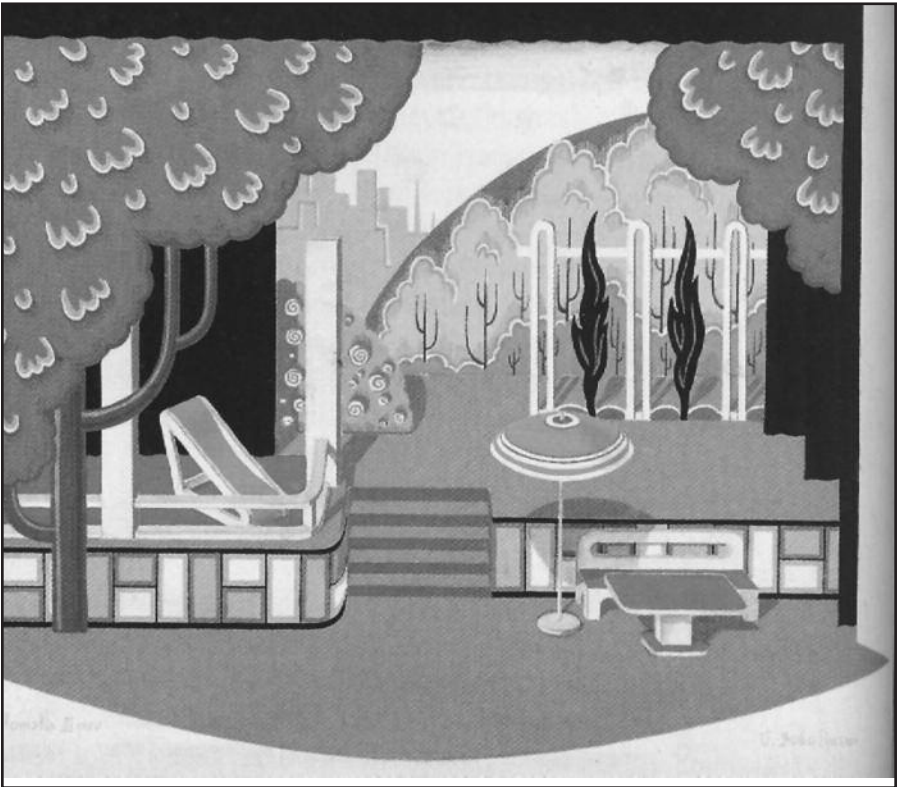
Šiandien, kovo 27-ąją, viso pasaulio teatro bendruomenė mini Tarptautinę teatro dieną. 1961 metais Tarptautinę teatro dieną švęsti pasiūlė Paryžiuje įsikūręs Tarptautinis teatro institutas (International Theatre Institut – ITI), pritarus UNESCO. Kiekvienais metais Teatro dienos proga ITI kviečia iškilią teatro asmenybę paskelbti Teatro dienos tarptautinę žinią pasauliui. Tai viena svarbiausių Teatro dienos iškilmių dalių. Teatro dienos žinia nėra tik įprastas šventinis sveikinimas, bet kartu ir gilesnis žvilgsnis į teatro meno raidą ir nūdienės aktualijas. Teatro dienos išvakarėse pranešimo turinys išverčiamas į daugelį kalbų ir plačiai paskleidžiamas po visą pasaulį. Pirmąją žinią 1962 metais perskaitė garsus prancūzų avangardo veikėjas Jean Cocteau. Skelbti Tarptautinę teatro žinią yra laikoma didele garbe net visuotinai pripažintiems kūrėjams. Tokia garbė net du kartus – 1969 ir 1988 metais – teko pasaulinio masto režisieriui Peter Brook. Per daugiau nei pusę amžiaus tarptautines žinias skelbė eilė teatro, literatūros ir kitų sričių garsenybių: Arthur Miller, Maurice Bejart, Edward Albe, Ariane Mnouchkine, Vaclav Havel ir daugelis kitų. Originalūs, esmingi, o kartais ir gana aštrūs garsių asmenybių pasisakymai atveria daugialypį teatro veidą ir kiekvieną kartą suteikia galimybę naujai pažvelgti į teatro meną ir jo reikšmę žmonijos istorijoje.

Dovana ne tik teatro mėgėjams

Prieš savaitę iš Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejaus kolegų sulaukiau dovanos – *Ten, kur viskas daug labiau. Lietuvos teatro dailės žodynas*. Tai 355 puslapių veikalas, kurį „praričiau“ per vieną naktį. Žodyną sudarė dailėtyrininkė Raimonda Bitinaitė-Širvinskienė.

Lietuvos teatro dailės žodynas susidaro iš dviejų dalių – teatro dailės terminų ir dailininkų kūrybinių biografijų, kurios iliustruojamos piešiniais, scenografijos kūrinių bei jų eskizų ir pačių kūrėjų portretinėmis nuotraukomis. Abi žodyno dalys sudarytos abėcėline tvarka. Terminologijos skyriuje įtraukiamos visų teatro sričių scenografijos tipai ir pavienės dalys, meninių priemonių ir technikų, stilių, krypčių pavadinimai. Biografijų skyriuje pateikiami duomenys apie scenografijos tyrinėtojus, scenografijos srityje dirbusius dailininkus nuo XVIII amžiaus iki šių dienų.

Žodyno sudarytoja tvirtina, jog žodynas yra enciklopedinio pobūdžio, todėl terminai apibūdinami pateikiant ne tik konkrečią jų reikšmę, bet trumpai pristatoma ir meno objekto ar reiškinio istorija, jo ypatingumai. Biografijose užfiksuotos įvairių Lietuvos teatro laikotarpių, skirtingų teatrų ir menininkų kūrybinis palikimas. Aprašant kūrėjus pažymėti svarbiausi jų gyvenimo ir kūrybos faktai, studijos, pagrindiniai kūrybos bendraautoriai, pridedami darbų sąrašai, trumpai api-

Vsevolodas Dobužinskis. Scenografijos eskizas spektakliui Igno Šeiniaus „Diplomatai“ (1932, Valstybės teatras Kaune, LTMKM)

būdinami kūrybos bruožai. Daugelis kūrėjų yra scenografijos profesionalai meistrai, bet nemažai ir tokių, kurių kūryboje scenografija tebuvo trumpas epizodas, neminimas jokiose knygoose.

Išeivių pergalė prasideda raide „v“?

Pirmoji pažintis su žodynu įvyko tik jį gavus. Oho – Adomas Varnas. O sekančiame puslapyje – kitas buvęs čikagietis – Kazys Varnelis... Manau, daugelis jei jų asmeniškai nepažinojome, tai bent prisimename jų drobes. Vartau knygos puslapius toliau. Dar vienas čikagietis, kurio pavardė prasideda raide „v“ – Vladas Vijeikis. Net jis? Juk mes jį pažįstame kaip spaus-tuvininką ir žymų skautų veikėją. Tačiau gal vyresni išeiviai suvalkiečiai prisimena, kad 1942 metais Vijeikis buvo ne tik Rygiškių Jono gimnazijos mokytojas, bet ir Marijampolės teatro direktorius bei dailininkas. Jis sukūrė scenovaizdžius spektakliams: Vytauto Alanto (beje, taip pat išeivio) „Užtvanka“, Petro Vaičiūno „Sudrumstoji ramybė“, „Nauji žmonės“, „Dvylika brolių juodvarniais laksčiusių“ (Sofijos Kymantaitės Čiurlionienės inscenizacija) bei L. Fodoro „Brandos atestatas“, o kiek vėliau – Charles Lecocq „Širdis ir ranka“.

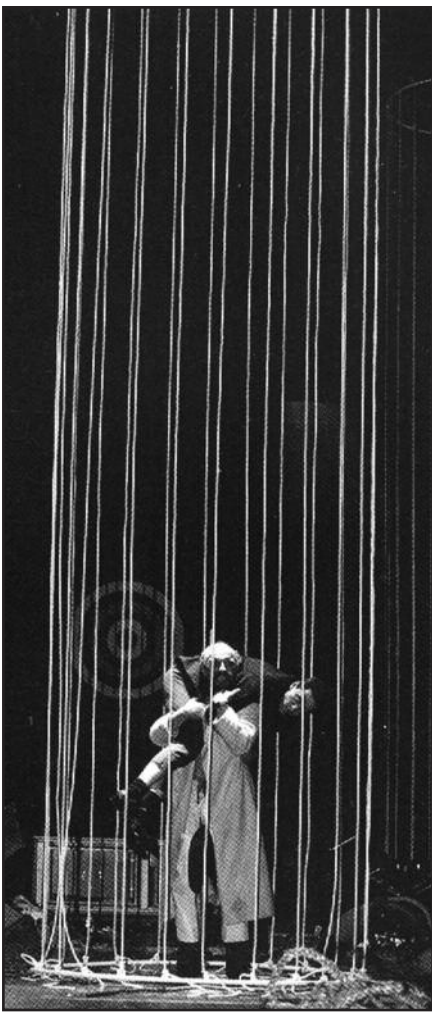
Tačiau čia nesibaigia „v“ raidės sąrašas. Skaitytas ras ir 1966 metais Cleve-lande, OH mirusį teatro dailininką Liudą Vilimą. 1935 metais Vilimas baigė Kauno meno mokyklą. Dar studijų metais sukūrė keletą scenovaizdžių. 1938 metais Austrijoje, Vienos dailės akademijoje mokėsi rūbų dizaino. Ketvirtajame dešimtmetyje jis kūrė scenografiją Valstybės teatro spektakliams, kuriuos režisavo Fedotas – Sipavičius (kažkodėl knygoje pažymėtas kaip Vladas Sipaitis, nors jis pats savo pavardę pakeitė tik sovietmečiu – R.M.L. pastaba). 1940-taisiais su režisieriumi Juozu Miltiniu įsteigė Pane-

vėžio dramos teatrą. Tačiau ko šiame žodyne nesužinosime, yra tai, kad JAV Liudas Vilimas dirbo vitrinų dekoravimo srityje.

Gera išeiviams pažįstamas dailininkas Viktoras Vizgirda (1909 Dominikonai – 1993 Cape Cod, MA). Nepriklausomų dailininkų Ars sąjūdžio steigėjas (1932), Lietuvos dailininkų sąjungos pirmininkas (1937 – 1938), Vizgirda tapė daugiausia peizažus, natūrmortus, portretus, figūrines kompozicijas. Emigravęs į JAV jis Bostone dirbo vitražistu. Įdomu tai, kad šiame aptariamame dailės žodyne Bitinaitė-Širvinskienė atskleidžia daugeliui nežinomą Vizgirdos kūrybos etapą. Jis sukūrė scenografiją Valstybės teatro spektakliui – Vytauto Alanto „Užtvanka“ (1932), kurį režisavo Borisas Dauguvietis. Kaip tvirtina žodyno sudarytoja, šis Vizgirdos eskizas nuta-pytas skaidriomis spalvomis, veiksmo vieta pažymėta apibendrintai, spalvėmis dėmėmis.

Adomas Varnas. Kostiumo eskizas spektakliui Maironio „Didysis Vytautas – Karalius“ (1932, Valstybės teatras Kaune, LTMKM)

Žilvinas Kempinas. Scena iš Sigito Parulskio spektaklio „P.S. Byla O.K.“

Kūrybinė užuovėja – rytinis JAV pakraštys

Nors gana atidžiai stebiu ir daugelį dešimtmečių studijuojau JAV lietuvišką kultūros raidą, galbūt klaidingai maniau, kad Čikaga – ne tik išeivijos sostinė, bet ir lietuviško menų lopšys. Perskaitęs Raimondos Bitinaitės-Širvinskienės sudarytą teatro dailės žodyną supratau, kad ko gero daugiau mūsų vyresniosios kartos išeivių – profesionalių dailininkų įsikūrė rytuose. Nenuostabu, nes New Yorkas visada buvo (kartu su Paryžiumi) ir liks pasaulio meno sostinė. Neveltui šioji meno Meka traukte traukdavo ne vieną išeivį.

Alfonsą Dargį (1909–1996) asmeniškai pažinojau. Apie jo kūrybą esu rašęs *Drauge* ne vieną kartą. Jis – vienas talentingiausių mūsų dailės istorijoje grafikų. Dargis 1940–1951 metais dirbo scenografu Vokietijos Teplitzo, Eisenacho, Gethos, Goettingeno bei Hannoverio teatruose. Apie jo įnašą į tarpukario Valstybės teatro veiklą mažai žinome, išskyrus tai kad jo scenografijos eskizų yra Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejuje Vilniuje, o taipogi Nacionaliniame Čiurlionio dailės muziejuje Kaune. Bitinaitė-Širvinskienė, tvirtina, kad Dargio scenografija pasižymi dekoratyvumu, kontrastingais spalvų deriniais, šviesų efektais. Dar viena įdomi detalė – Dargis buvo anksčiau minėto scenografo Liudo Vilimo pusbrolis.

Adomas Galdikas (1893 Giršiniai – 1969 New Yorkas) ko gero buvo vienas iš produktyviausių lietuvių dailininkų Amerikoje, palikęs čia itin ryškų pėdsaką fovizmo bei kubizmo mene. Nepriklausomoje Lietuvoje Galdikas kūrė scenografiją Valstybės teatro Kaune spektakliams, buvo vienas pirmųjų šio te-

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Sekmadienį Lietuvoje bus įvestas vasaros laikas

Vilnius (BNS) – Sekmadienį Lietuvoje, kaip ir visoje Europos Sąjungoje, bus įvestas vasaros laikas. Trečią valandą nakties laikrodžių rodyklės reikės pasukti viena valanda pirmyn. Vasaros laikas galios septynis mėnesius – iki spalio pabaigos.

Kasmet Lietuvoje kyla diskusijų dėl neigiamo laiko keitimo poveikio žmonių sveikatai. Geografiškai penktadalis Lietuvos (vakarinė dalis) patenka į pirmąją laiko juostą, likusi šalies dalis – į antrąją.

Virtuali paroda sovietų trėmimams paminėti

Vilnius (BNS) – 1949 metų trėmimo 65-osioms metinėms paminėti Lietuvos nacionaliniame muziejuje parengta virtuali paroda „Į amžiną tremtį“.

1949 metų kovo 25–28 dienomis iš Lietuvos išvežta beveik 29 tūkst. Lietuvos gyventojų. Tai antroji pagal išvežtų žmonių skaičių pokario trėmimo akcija.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro duomenimis, iš viso per 1949 metus iš Lietuvos buvo ištremta 32 200 asmenų, iš jų 9700 vaikai. Tremtyje mirė apie 3 tūkst. 1949 metais išvežtų Lietuvos žmonių.

Lietuvos nacionalinis muziejus skelbia, kad virtualioje parodoje galima susipažinti su 1949 metų tremtinių

vardais ir veidais, jų kasdienio gyvenimo vaizdais iš Lietuvos nacionalinio muziejaus ir privačių asmenų – Lino ir Romanos Brogų, Irenos Brogaitės-Česnienės, Ladigų ir Leonavičių šeimų archyvų. Parodą galima apžiūrėti: www.lnm.lt

Žlunga viltys dėl žemės referendumo

Vilnius (ELTA) – Kovo 25 dieną Seimui iš darbotvarkės išbraukus klausimą dėl datos nustatymo, referendumo prieš žemės pardavimą užsieniečiams nebepavyks surengti su rinkimais į Europos Parlamentą (EP), kaip to pageidavo jo iniciatoriai.

Istatymas numato, kad referendumas gali būti organizuojamas ne anksčiau kaip du mėnesiai po to, kai Seimas priima sprendimą jį skelbti. Rinkimai į EP vyks gegužės 25 dieną.

Lieka ankstesnis Seime svarstytas siūlymas dėl datos referendumui – birželio 29 dieną.

Leisti parduoti žemės ūkio paskirties žemę užsieniečiams Lietuva išsipareigojo siekdama narystės Europos Sąjungoje (ES) ir pasirašydama sto-

jimo sutartį. Joje buvo numatytas septynerių metų pereinamasis laikotarpis, leidęs draudimą taikyti iki 2011 metų gegužės. Vėliau Lietuva pasiekė sutarimą su Europos Komisija pratęsti draudimą iki 2014 metų gegužės.

Tokiam sprendimui nepritarianti iniciatyvinę grupę surinko daugiau nei 300 tūkst. parašų referendumui dėl žemės pardavimo užsieniečiams inicijuoti.

Vyriausioji rinkimų komisija konstatavo, kad įstatymų reikalavimus atitinkančių parašų pakanka ir išsiuntė klausimą į Seimą. Sprendimas buvo apskustas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, bet šis jo nenagrinėjo.

Prokurorai laukia atsakymo dėl N. Venckienės

Vilnius (ELTA) – „Tas pagalbos prašymas yra dar vykdomas JAV ir kol kas mes atsakymo šiuo klausimu iš kolegų Amerikoje nesame gavę“, – pasiteiravus, ar N. Venckienė pasiprašė politinio prieglobsčio JAV, sakė generalinis prokuroras Darius Valys.

Klausiamas, apie tai ar žinoma tiksliai N. Venckienės buvimo vieta, D. Valys sakė, kad kaip yra ne kartą sakyta, gauta duomenų apie galimą buvimo vietą JAV.

„Ir būtent teisinės pagalbos prašymas ir suformuluotas taip, kad prašome kolegų Amerikoje patikrinti šiuos duomenis ir būsim informuoti“, – teigė jis.

Partijos „Drašos kelias“ vadovė N. Venckienė Seime nesirodo jau beveik metus. Manoma, kad ji su nepilname-

čiū sūnumi yra JAV, Čikagoje. Prokurorai, bendraudami su kolegomis iš Amerikos, tiria tiksliai jos buvimo vietą ir žada įteikti prašymą atvykti į apklausą. Gegužės 9 d. buvo pradėta N. Venckienės paieška.

Parlamentarei pareikšti įtarimai pagal šešias nusikalstamas veikas.

G-8 vadovai susitiks ne Sočyje, bet Briuselyje

Haga (BNS) – Pasaulio vadovai susitarė atšaukti dalyvavimą Didžiojo aštuoneto (G-8) susitikime, kurį Rusija buvo numaciusi surengti Sočyje, siekdami padidinti Maskvos izoliaciją dėl Ukrainos krizės.

Po neeilinio susitikimo, kurį sušaukė JAV prezidentas Barack Obama, Didžiojo septyneto (G-7) grupė pranešė, kad jie birželio mėnesį surengs savo susitikimą Briuselyje be Rusijos.

Tačiau G-7 nekalba apie Rusijos narystės sustabdymą. Rusijos užsienio reikalų ministras Sergejus Lavrovas pareiškė, kad „aštuonetas“ yra neformalus klubas, kuriame narystė niekaip neįforminama.

G-7 taip pat pagrasino imtis griežtesnių sankcijų prieš Rusiją dėl Krymo aneksijos, dėl kurios santykių tarp Vakarų ir Maskvos pablogėjimas pasiekė žemiausią lygį nuo Šaltojo karo pabaigos, taip pat sutarė svarstyti galimybes, kaip būtų galima sumažinti savo energetinę nepriklausomybę nuo Rusijos.

Krymas – jau Rusijos Federacijos dalis

Maskva (BNS) – Oficialiose Rusijos prezidento, vyriausybės ir parlamento internetinėse svetainėse dedamuose žemėlapiuose Krymo pusiasalis nuo kovo 24 dienos žymimas kaip Rusijos Federacijos dalis.

Rusijai perėmus visišką Krymo

kontrolę jame kaip oficiali valiuta įsigaliojo rublis, bet verslas kol kas vis dar veikia daugiausia naudodamasis Ukrainos grivina.

Grivina bus galima naudotis iki 2016 metų sausio 1 dienos.

Popiežiškoji nepilnamečių apsaugos komisija

Roma (Vatikano radijas) – Sekdamas savo pirmtakų išsipareigojimus, išklauses kardinolų ir kitų episkopatų narių, ekspertų nuomonę, Pranciškus nusprendė suburti Nepilnamečių apsaugos komisiją.

Komisijai priklauso kompetencijos šioje srityje turintys, prieš vaikų lytinę išnaudojimą išsipareigoję asmenys. Ši pradinė grupė turės išvystyti galutinę Komisijos struktūrą, tiksliau apibrėžti jos tikslus, atsakomybę, įtraukti į darbą kitus žmones iš įvairių kon-

tinentų. Žvelgdama į ateitį ir nepamiršdama praeities, įsitikinusi, kad Bažnyčia turi esminį vaidmenį šioje srityje, Komisija įvairiais būdais užtikrins nepilnamečių saugumą: prevenciniu ugdymu, baudžiamosiomis procedūromis, išbandytų ir gerų praktikų sklaida. Tokiu būdu, su Dievo pagalba, Komisija prisidės prie Šventojo Tėvo misijos priimti šventą atsakomybę užtikrinti jaunimo saugumą, rašoma Vatikano spaudos salės komentare.

Lenkas maratonininkas bėga į Romą

Barkiai, Lenkija (BNS) - Lenkų maratonininkas Piotras Kurylo bėga 2 tūkst. km į Romą, kurią turi pasiekti tuo metu, kai kitą mėnesį šventuoju bus paskelbtas jo tėvynainis popiežius Jonas Paulius II.

Pakeliui į velionio lenkų popiežiaus kanonizaciją jis melsis už taiką pasaulyje, pirmiausia – kaimyninėje Ukrainoje.

Marškinėlius su popiežiaus atvaizdu vilkintis P. Kurylo kovo 15 dieną išbėgo iš Studzeničnos kaimo Lenkijos šiaurėje, kur Karolis Wojtyła prieš tai, kai 1978 metais tapo popiežiumi, per atostogas plaukiodavo baidare.

P. Kurylo tikisi per dieną nubėgti vidutiniškai 80 kilometrų. Jo maršrutas drieksis per Slovakiją, Vengriją ir Austriją, o Italiją jis turi pasiekti prieš kanonizacijos ceremoniją balandžio 27 dieną.

„Kartais žmonės kelyje prisideda prie manęs ir bėga drauge. Reakcija tikrai buvo šilta. Jie papasakoja man apie savo maldas, kad galėčiau jas nunešti į Romą“, – sakė P. Kurylo, kuris tempia vežimėlį, pririštą jam prie juosmens.

Tame popiežiaus nuotraukomis apklijuotame vežimėlyje sukrautas jo maistas ir kiti būtiniausi dalykai, be to, naktimis jis tarnauja kaip palapinė.

P. Kurylo keliai anksti ir bėga nuo aušros iki vakaro, darydamas pertraukas, kurių metu eina, kad galėtų pavalgyti ir atsigerti.

Po Romos jis dalyvaus 212 km bėgime „UltraBalaton“ Vengrijoje, aplink didžiausią centrinėje Europoje Balatono ežerą, o paskui bėgs istorinį 246 km Spartatloną Graikijoje.

„Piotras yra tikras tikėjimo didvyris“, – sakė Barkių parapijos kunigas tėvas Marek Matusik.

„Jis bėga, kad skleistų Žodį, kad būtų išsaugotas Jono Pauliaus II atminimas“, – sakė kunigas.

VERSLO NAUJIENOS

2015 m. Pasaulinis pienininkų kongresas vyks Lietuvoje

Pienininkas

Sauliaus Žiūros/BFL nuotr.

Garbė rengti pasaulinį pienininkystės kongresą – svarbiausią kasmet vis kitoje šalyje vykstantį pieno sektoriaus renginį – 2015 metais atiteko Lietuvai. Įvairių organizacijų atstovai iš viso pasaulio svečiuosis šalyje, dalsis savo patirtimi ir išvalgomis.

Pasaulinį pienininkystės kongresą kartu su Žemės ūkio ministerija rengia Tarptautinė pienininkystės federacija (angl. International Dairy Federation – IDF), kuri yra daugiau kaip prieš šimtą metų įkurta pasaulinė pieno sektoriaus organizacija, subūrusi visų sričių kompetentingiausius pienininkystės specialistus. Jos veikla apima visą pieno sektorių – nuo fermos iki stalo. IDF narės yra 57 pasaulio šalys, pagaminančios 86 proc. pasaulinės pieno produkcijos. Lietuva yra šios organizacijos narė jau nuo 2008 metų.

Tai aukščiausio lygio pienininkystės atstovų ir žemės ūkio politikų susitikimas, kuriame dalyvauja apie 1500 atstovų iš 60–70 šalių. Šalis, kurioje vyks kongresas, patvirtinama net prieš 4 metus. Šiemet renginys vyks Izraelyje, o Lietuvą Tarptautinės pienininkystės federacijos generalinė asamblėja patvirtino 2015 metų Pasaulinio pienininkystės kongreso organizatore.

Žemės ūkio ministerijos info

Pažanga kovoje su mokesčių vengimu

Europos Sąjungos Vadovų tarybos patvirtinta Santaupų direktyva yra esminis proveržis bendrijos mokesčių politikoje ir tai leis užtikrinti didesnę skaidrumą, teigia už mokesčius atsakingas eurokomisaras Algirdas Šemeta.

Pasak jo, šešerius metus trukusios derybos dėl direktyvos, kuri užtikrins, jog būtų keičiamasi informacija apie valstybių narių pajamas iš palūkanų, padės kovoti su mokesčių vengimu.

„Šiandien įvyko esminis proveržis ES mokesčių politikoje, ir buvo žengtas reikšmingas žingsnis mūsų bendroje kovoje su mokesčių vengimu. Valstybės narės, po šešerių sunkių diskusijų metų, formaliai priėmė ES santaupų direktyvą dėl palūkanų, gautų iš taupymo pajamų, apmokestinimo. Šis įvykis yra itin svarbus dėl kelių priežasčių. Visų pirma, jo dėka bus ženkliai sustiprintas vienas pagrindinių mokesčių skaidrumo užtikrinimo instrumentų ES”, – Briuselyje teigė A.Šemeta.

Anot jo, išgaliojus direktyvai bus užlopytos spragos, kuriomis naudodavosi vengiantieji mokesčių. Eurokomisaras tikino, kad ES nenukrypsta nuo gero mokesčių valdymo.

„Galiausiai, šis sprendimas reiškia, kad mes nenukrypstame nuo kurso ir liekame pasauliniais lyderiais gero mokesčių valdymo srityje. Modifikuotoji Santaupų direktyva tampa ES įstatyminės struktūros dalimi, įgyvendinant naujus pasaulinius automatinio informacijos apsiikeitimo standartus”, – tikino A. Šemeta.

Pasak jo, vien šia direktyva nebus apsiribota. Šiuo metu 26 ES narės jau naudoja automatinio apsiikeitimo bankų informacija sistema

Slepia mokesčius. „Veido” archyvas

Baus už piktnaudžiavimą įvedant eurą

Lietuvoje įvedant eurą, už vartotojų apgaudinėjimą ar kitus nesąžiningus veiksmus verslui ir žmonėms grės sankcijos. Už tai jie gali sulaukti išpėjimo, piniginės baudos, įmonės gali netekti leidimo veiklai.

„Norėčiau pasiūsti paprastą žinią – Teisingumo ministerija ėmėsi ryžtingų žingsnių, kurie padės užtikrinti vartotojų teises ir interesus euro įvedimo laikotarpiu Lietuvoje, kad nebūtų piktnaudžiavimo, o piktnaudžiavimas sulauks pakankamai griežto atsako. Aš pats savo kompetencijos ribose kontroliuosiu, kaip šie klausimai bus sprendžiami”, – spaudos konferencijoje sakė teisingumo ministras Juozas Bernatonis.

Anot jo, sankcijos už piktnaudžiavimą numatytos Teisingumo ministerijos parengtame Euro įvedimo įstatymo papildyme. Jos siūlymu už pažeidimus atsakys tiek įmonių vadovai ar jų įgalioti asmenys, tiek pačios įmonės bei gyventojai. Įstatymą Seimas turėtų priimti pavasario sesijoje.

„Pradžioje buvo galvojama, kad nereikia nustatyti administracinės atsakomybės, kad mūsų žmonės bus žymiai sąžiningesni nei estai ar latviai, bet po to mes suabejojome. Tai kaip papildomas pasiūlymas eina į projektą”, – BNS sakė teisingumo ministras.

Ministro teigimu, už piktnaudžiavimą grės išpėjimas arba bauda iki 10 tūkst. litų, už pakartotinį pažeidimą – iki 20 tūkst. litų. Be to, įmonės gali prarasti licencijas ar leidimus veiklai.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos direktorius Feliksas Petrauskas sakė, jog daugiausia pažeidimų tikimasi regionuose.

Be to, ketinama sustiprinti Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos kontrolę regionuose.

BNS

Nedaug įmonių draudžia nekilnojamąjį turtą

PZU Lietuva” užsakymu atlikta Lietuvos verslo įmonių apklausa parodė, kad vos pusė šalies verslininkų pasirinko savo įmonės nekilnojamojo turto draudimo apsaugą. Nekilnojamojo turto draudimas verslininkų laikomas tik trečia pagal svarbą draudimo rūšimi. Labiausiai verslininkai saugo savo automobilius – renka *kasko* draudimą (64 proc. įmonių draudžia automobilius), antras pagal populiarumą yra bendrosios civilinės atsakomybės draudimas – jį renka 58 proc. verslo įmonių. Įmonių turto draudimas yra trečioje vietoje pagal verslininkų pasirinkimą – turtą draudžia apie 50 proc. mūsų šalies verslo įmonių.

„Matome, kad dažniau savo nekilnojamąjį turtą draudžia stambus verslas, o vidutinės ir smulkios įmonės kol kas turto draudimui pakankamo dėmesio neskiria. Dažnai tokiems verslams didesni nuostoliai, kaip gaisras ar gamtos nelaimės reiškia verslo pabaigą, nes nuostolius tenka dengti iš savo kišenės. Nekilnojamąjį turtą dažniausiai draudžia gamybos įmonės – apie 80 proc. jų pasirinko reikiama apsauga. Akivaizdu, kad gamybos bendrovei, turinčiai savo patalpas, įrangą ir atsargas, gaisras ar stichija gali sustabdyti darbą. Tačiau net 20 proc. tokio pobūdžio bendrovių rizikuoja turtu, jo nedraudamos”, – komentuoja „PZU Lietuva” Komercinių ir vertinamų rizikų skyriaus vadovas Andrius Dambrauskas.

Tiesa, A. Dambrauskas pasidžiaugė, kad Lietuvos verslininkai, palyginti su Latvijos ir Estijos verslo atstovais, kur kas dažniau apdraudžia savo nekilnojamąjį turtą. Tyrimo duomenys rodo, kad Latvijoje turtą draudžia 43 proc. bendrovių, o Estijoje – tik 34 proc. įmonių.

„PZU Lietuva” pastarųjų trejų metų duomenimis, apsidraudusių įmonių patiriami nuostoliai gali svyruoti nuo 24 tūkst. litų iki kelių milijonų litų.

Litas.lt

Parengė Vitalius Zaikauskas

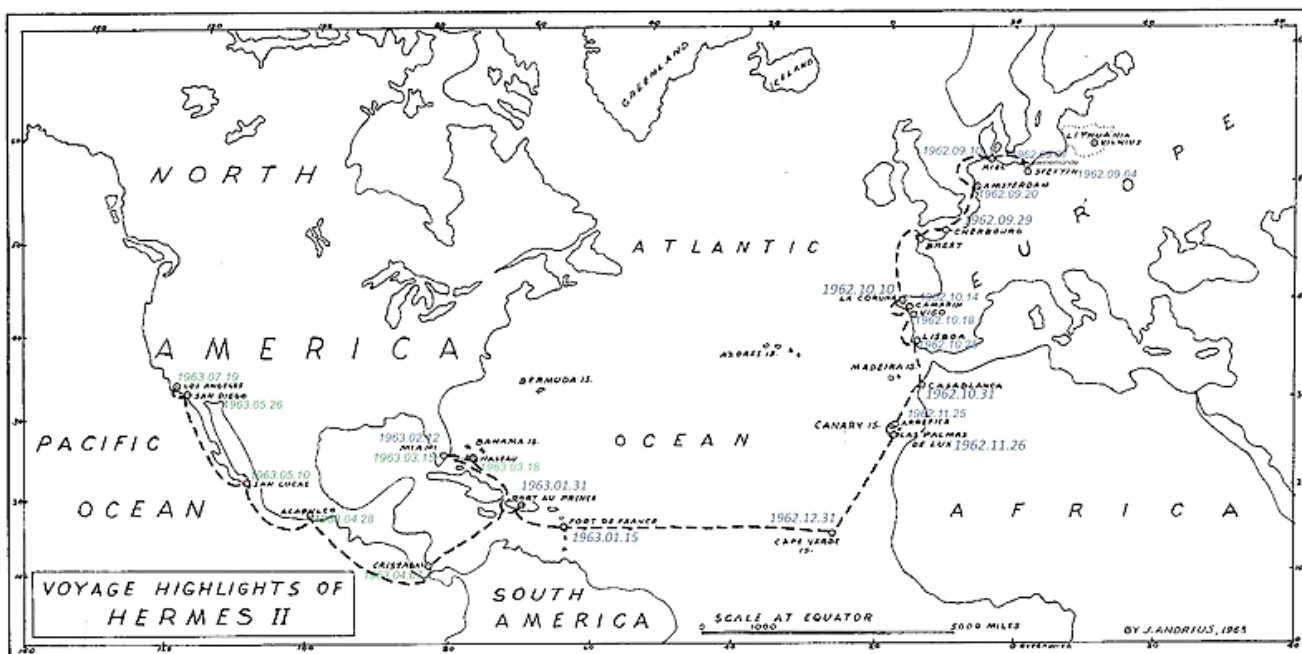
Valiutų santykis (2014 metų kovo 26 d.)

- 1 USD (JAV doleris) – 2,50 LTL
- 1 EUR (euras) – 3,45 LTL
- 1 AUD (Australijos doleris) – 2,28 LTL
- 1 CAD (Kanados doleris) – 2,23 LTL
- 1 GBP (Didžiosios Britanijos svaras sterlingų) – 4,12 LTL
- 1 NZD (Naujosios Zelandijos doleris) – 2,14 LTL

BNS

Vaikinukas iš Šeduvos, perplaukęs Atlantą – Jachtos „Hermes II” kelionės trajektorija
Bronius Rožinskas

Apie pirmąją kelionę per Atlantą lietuvių tautos garbei

„Aš, lietuvis Bronius Rožinskas, gerbdamas ir mylėdamas savo tautą ir tėvynę Lietuvą, pasiryžau jachta perplaukti Atlanto vandenyną. Iš Lietuvos per Lenkiją vykdžiau savo kelionę. Su nuosava burine jachta perplaukiau Atlanto vandenyną, pasiekiau Floridą, iš ten per Panamos kanalą, Ramųjį vandenyną – į Los Angeles, Calif. Šią kelionę padariau lietuvių tautos garbei”.

Ši istorija, jeigu būtų vykusios prieš kelis šimtus metų, būtų virtusi pasaka apie jaunikaitį, kuris norėjo perplaukti devynias marias ir devynias jūras ir trečioje karalystėje rasti žiburiuotąjį paukštį... Ir kiek jam reikėjo įveikti visokiausių kliūčių, kad jis savo tikslą pasiektų. Bronius Rožinskas, vaikinukas iš Šeduvos, tą savo svajonę susikūrė okupuotoje Lietuvoje, baisiausiame penktajame dešimtmetyje, kada apie kelionę savo laiveliu nuo rytinio Baltijos kranto negalima buvo net svajoti. O Bronius ne tik svajojo, bet ir savo svajonę išpildė. Tą nepaprastą istoriją pasakoja žurnalisto Arnoldo Čaikovskio knyga „Buriuotojo svajonės paukštė”, sausio mėnesį pristatyta Klaipėdoje, Ievos Simonaitytės viešojoje bibliotekoje. Deja, jau ir po knygos autoriaus Arnoldo Čaikovskio, ir po pagrindinio knygos herojaus buriuotojo Broniaus Rožinsko mirties. Bet apie viską iš eilės...

Bronius gimė 1912-ųjų balandžio 28-ąją Panevėžio apskrityje, Šeduvoje, paauglys pradėjo domėtis vandens sportu. Po Rimaičių ežerą įrstėsi valtimis ir baidarėmis. 1934 m. persikėlė gyventi į Klaipėdą, kur Buriuotojų sąjunga rengė buriavimo kursus. 1938-aisiais įstojo į buriavimo klubą, godžiai rijo žinias apie burlaivius ir taupė pinigus. Buriavo

Kuršių mariose. Klaipėdą užėmus vokiečių naciams, išvyko į Kauną, o 1941-aisiais atsikėlė į Vilnių. Trakuose, ant Bernardinų ežero kranto, pasistatė namą, įsigijo Markoni takeląžo joelę, kylinę jachtą „Hermes I”, nuolat buriavo Žydiškių ir Galvės ežeruose. Vadovavo Lietuvos buriuotojų rinktinei tuometinėse Visasajunginėse pirmenybėse Estijoje (Taline), Maskvoje, Ukrainoje (Nikolajeve prie Pietinio Bugo).

Po Antrojo pasaulinio karo vėl galėjo buriuoti Kuršių mariose. Buvo įkurtas „Lietuvos jūrų buriuotojų klubas”. Dabar jau Bronius ėmė mokytis ir jūros navigacijos, skaičiuoti geografinį plotį ir ilgį, studijavo potvynių ir atoslūgių lenteles, jūrų sroves ir vėjus įvairiais metų laikais bei kitus dalykus. Iš laikė jachtos kapitono atgavimus ir nepaliaujamai svajojo apie... Atlantą, kurį norėjo įveikti ir už kurio, Amerikoje, gyveno jo brolis Adolfas. Brolis suprato Broniaus svajonę ir ją rėmė finansiškai, abu tikėjo, kad pasimatys, nors tais gūdžiais sovietiniais laikais tai buvo neįtikėtina. Pasirodo, žmogaus valia yra neįveikiama, ir tai įrodė Bronius Rožinskas.

„Mūsų šeima paskyrė viską, ką tik galėjo, tėvelio svajonei įgyvendinti”, – sakė žurnalistui A. Čaikovskiui buriuotojo duktė Nijolė Rožinskaitė-Zelvinder; kai ji Lietuvai atgavus nepriklausomybę atvyko iš Jungtinių Amerikos Valstijų į gimtinę. Apie šį drąsų žmogų žurnalistas sužinojo iš buriuotojo giminaičio Stanislovo Rožinsko, kuris suvedė jį su Broniaus dukra.

Trakuose Bronius Rožinskas dirbo žaliavų paruošimo tarnyboje, laisvalaikiu buriavo ir kitus mokė buriuoti. Rožinsko nepaleido mintis perplaukti Atlantą ir jūros žygiu priminti pasauliui apie Lietuvą, kurios vardas ir šlovinga istorinė praeitis buvo nugramzdinta Sovietų Sąjungos sibi-

ruose. Šis troškimas buvo toks stiprus, jog didįjį plaukimą buriuotojas kartkartėmis net matydavo sapne. Syki, sakoma, jis išgąsdino žmoną Reginą su dukrele, naktį jas prikėlęs iš miego: „Sapnavau, kad jau perplaukiau vandenynus”... – jo akys žiburiavo”, – rašo A. Čaikovskis knygoje.

Žmona Regina, suprasdama vyro svajonę, pasiryžo aukotis. Kadangi tuometėje Lietuvoje, už geležinės uždangos, išvykti į užsienį buvo beveik neįmanoma, šeima didžiajam plaukimui ėmė rengtis slapčia. Jie nutarė tapti socialistinės Lenkijos, kur buvo lengviau išvykti, piliečiais ir Amerikos krantus pasiekti iš ten. Žmona, vilnietė lietuvaitė Mečauskaitė-Rožinskienė, su penkių mėnesių kūdikiu Virginijumi ant rankų kaip repatriantė į Lenkiją išvyko pirma ir atsidūrė Poznanėje. Repatrijo ir Bronius, nors nebuvo lenkas, bet kitos išeities nebuvo. Knygos autorius rado dokumentus, kad 1958 metų spalio 22 dieną Bronius Rožinskas Trakuose pardavė namą. Pardavė viską, kas įmanoma, nes reikėjo sukaupti kuo daugiau pinigų ir už juos nupirkti prekių, – sovietai pinigų išvežti neleido. O prekės buvo didžiulis deficitas – Sovietų Sąjungoje visko trūko, todėl reikėjo papirkinėti valdininkus, kurie galėjo tokių prekių gauti. Prisiminimuose jis detalčiau aprašė pasirėngimą kelionei ir jūros žygį. Štai keletas kelionės užrašų ištraukų: „Teko daug važinėti į Leningradą, Taliną, Rygą, Maskvą ir kitur. Daug sunkumų turėjau įsigyjant limituotų prekių, kurių neparduoda laisvai. Reikėjo gauti specialų leidimą, be to, ir atitinkamai prieiti sandėlininką, kad greičiau išduotų tas prekes arba praneštų, kad jau yra atvežtos į sandėlį”. O prekių B. Rožinskui reikėjo, kad jas Lenkijoje galėtų vėl paversti į pinigus ir naujoje vietoje įsikurti bei statyti naują jachtą jūros žygiui per Atlantą.

„Taip besiruošiant atėjo gruodžio mėnuo. Už-

Knygos autorius Arnoldas Čaikovskis

Knygos „Buriuotojo svajonių paukštė” pristatymo Klaipėdoje akimirka

Vidmanto Matučio nuotr.

sakiau geležinkelio stotyje du prekinius vagonus ir pradėjau viską krauti. (...) Pagaliau sušvilpė garvežys, ir pradėjau judėti. Aš buvau su savo dukrele Nijole. Mums įsakė vagone užsidaryti, nes buvo vakaras... Vagonai visą naktį buvo stumdomi iš vienos vietos į kitą, o rytą jie kažkodėl atsidūrė ne Vilniuje, o liko toje pačioje vietoje. Iš Lentvario geležinkelio stoties išvažiuota tik kita diena, maždaug dvyliką valandą...”

Poznanėje Rožinskui nepatiko, jis persikėlė arčiau Baltijos jūros, į Ščeciną, kur vandenį gena upė Odra. Ir čia laikinai nuleido gyvenimo inkarą. Kaip buriavimo specialistas jis buvo gavęs leidimą gabenti į Lenkiją savo jachtą „Hermes I“, Ščecine ją suremontavo, įstojo į buriuotojų jachtklubą, dalyvavo regatose ir toliau rengėsi kelionei per Atlantą. Studijavo meteorologiją, gilinosi į kitus, kelionėje galinčius praversti dalykus, ėgijo tolimojo plaukiojimo kapitono žinių, kurių vis dar trūko plaukiojant po „vietinės reikšmės balas“. Deja, pasirodė, kad jo jachta netiko tolimai jūrų kelionei. Nusprendė statyti naują, tinkančią plaukti per vandenyną. Išsirinko jam pasirodžiusį tinkamiausią – „Joseph Conrad“ klasės variantą ir susiradęs pagalbininkų pradėjo statyti raudonmedžio laivą. Pats gerai išmanė statybą, bet prireikė ir laivų statyklos pagalbos. Padėjo jachtos „Conrad II“ serijos konstruktorius Kazimežas Michalskis.

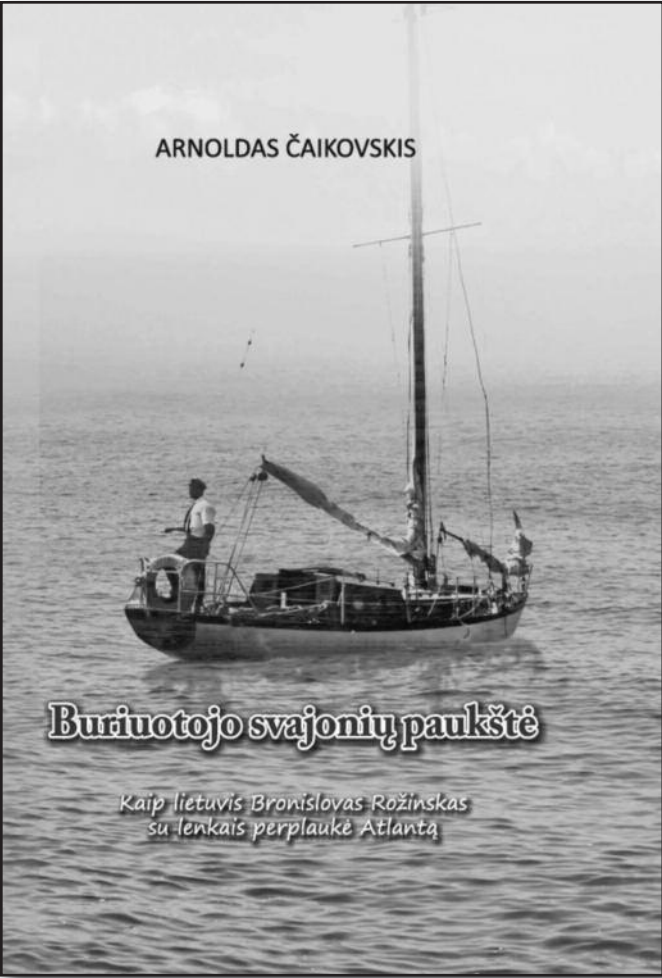
„Kai pirmąsyk pamačiau jį statykloje, – žurnalistui pasakojo konstruktorius, – negalėjau patikėti, kad šis netvarkingai apsirengęs, nekalbus žmogus statysis jachtą, kurios vidutinė kaina 430 tūkstančių zlotų. (Vėliau Čikagoje Rožinskas Leonui Knopfmileriui sakys, kad jachtos „Hermes II“ statyba atsiėjo 360 tūkstančių zlotų – A.Č.) Statykla jam pagamino jachtos konstrukcijos špantus, balastą, valdymo priemones, kitką. Viskas kainavo apie 100 tūkstančių zlotų. Takelažą, siuvimo, apdailos darbus atliko jis pats... Artėjo metas, kai Rožinskas didžiudamasis galės tarti: „Mano mergelė”.

„Mes visas šeimos gėrybes sukišom į tą jachtą, tiesiog nuskurdom“, – knygos autoriui yra pasakojusi dukra Nijolė. Pinigais Rožinską rėmė brolis, inžinierius Adolfas, gyvenęs Michigano valstijoje, Detroite, bet Ščecine atsirado piktadarių, kuriems nepatiko ateivio sumanymas, ir šie, matyt, išpavėdo ar kitais sumetimais trukdė statyti jachtą ir išplaukti.

Jachta pradėta statyti 1961 metų sausio mėnesį, baigta 1962 metų rugpjūtį ir pavadinta „Hermes II”. Kaip vėliau rašė JAV lietuvių spauda, burinio laivo – jachtos „Hermes II” ilgis buvo 37 pėdos su trupučiu, plotis – 2,70 m, stiebo aukštis – 15 m (nuo denio 13,1 m), burių plotas – 52,6 kv. m, grimzlė, pasinėrus į vandenį, normalioje padėtyje – 1,71 m., stiebo aukštis – 13,10 m; tonažas – 6,8 t., variklis – 30 P.S.

Kol buvo statoma jachta, Broniaus brolis Adolfas pasirūpino emigracijos dokumentais. 1962-ųjų liepos 27 dieną Rožinsko žmona su vaikais išplaukė keleiviniu Lenkijos laivu „Batory” iš Gdynės į Kanadą, Montrealį. Iš čia Adolfas Broniaus šeimą savo automobiliu atsivežė į JAV, Detroitą.

Iš pradžių Rožinskas per Atlantą plaukti norėjo vienas, ir tam buvo gerai pasirengęs, bet Lenkijos įstaigos emigranto leidimo buriuoti į JAV neišdavė.

Vienam buriuotojui plaukti tokio dydžio jachta į tokią kelionę neleido jūrų apsaugos taisyklės. Reikėjo suburti keturių žmonių ėgulą.

„Tėvelis norėjo, kad jachtos ėguloje būtų vien lietuviai, – sakė Nijolė, tačiau tokių neatsirado. Tuomet turėjo kviestis bendraklubius iš Ščecino, su kuriais statė jachtą: Zbignevą Pavliaką, Bogdaną Dacko ir Ježį Šaleiko. Jie buvo aprūpinti dokumentais, apmokėtos visos jų išlaidos ir kelionė atgal. B. Rožinskas turėjo jachtos kapitono rangą, kapitono teises turėjo ir B. Dacko”... B. Rožinskas po aštuonių mėnesių prisišvartavo Kalifornijoje, perplaukęs Atlantą ir bendrakeleivius palikęs vakarų krante, vienas pats per Panamos kanalą ir Ramųjį vandenyną atplaukęs iki Los Angeles. Ten įsikūrė su šeima. B. Rožinskas buvo pasiryžęs plaukti ir aplink pasaulį, tačiau šios svajonės jam nepavyko įgyvendinti. Rašoma, kad sunkiai dirbo statybose, ilgėjosi gimtinės, sulaukęs 74 metų mirė nuo širdies ligos. Vykdamas skutinąją veionio valią jo pelenai buvo išbarstyti Ramiajame vandenyne. Istorinė lietuvių jachta „Hermes II” ilgai stovėjo Santa Barbaros uoste, o vėliau sunyko.

„Dabar lietuviai, pakėlę bures, raižo nuošaliausias pasaulio platumas. B. Rožinsko žygis jiems skamba kaip tolimas aidas. O tuomet, išplaukę į Kuršių marias, sovietinių pasieniečių akylai stebimi, nuburiuodavome tik iki Kiaulės Nugaros salos”, – senus laikus prisiminė knygos pristatyme dalyvavęs Lietuvos buriuotojų sąjungos generalinis sekretorius, jachtos „Ambersail” odisėjos aplink Žemės rutulį dalyvis Linas Tamkvaitis.

Žurnalistui ir knygos autoriui, kuris pats mėgo buriuoti, A. Čaikovskiui teko išnaršyti daug ar-

chyvų ir susitikti su daugeliu žmonių, kol buvo sukaupta visa medžiaga. Paieškų siūlas nuvedė ir į Ameriką. Vėl nelaimė – tiek daug darbo idėjęs knygos autorius A. Čaikovskis, baigdamas rašyti knygą, 2010 m. netikėtai sukniubo prie kompiuterio, prie atversto knygos puslapio... 2012 m. gruodį A. Čaikovskio dukra Džina Kasperavičienė knygos rankraštį perdavė Lietuvos marinistikos žurnalistų klubui „Marinus”. Šis klubas darbą tęsė toliau – rankraštį pertvarkė ir papildė. Išleido 296 puslapių knygą su 160 nuotraukų.

Iš B. Rožinsko dukters Nijolės Zelwinder gavus jo dokumentus Lietuvos jūrų muziejus pirmasis Lietuvoje 2007 metais surengė išlikusių B. Rožinsko laiškų ir dokumentų parodą.

Knygos rengėjus nuolat lydėjo dvilypis jausmas dėl Broniaus Rožinsko žygio. Jis buvo lietuvis, bet turėjo Lenkijos pilietybę. Jo pastatyta jachta per Atlantą plaukė su Lenkijos vėliava ir ėguloje buvo dar trys lenkai, bet vis labiau linktama pripažinti, kad 1962–1963 metais per Atlantą perplaukęs ir po to JAV pareiškęs, jog žygį atlikęs Lietuvos garbei, Bronius Rožinskas nusielpo jo atminimo įamžinimo Lietuvoje, prie jo taip mylėtos Baltijos.

Romaldas Adomavičius, Lietuvos jūrų muziejaus laivybos istorikas knygos pristatyme apgailestavo, kad lenkų literatūroje nutylimas jachtą stačiusio Broniaus Rožinsko indėlis, o labiau išaukštinamas lenkas Bohdanas Dacko. Galbūt todėl, kad B. Rožinskas nemokėjo anglų kalbos ir todėl jachtos valdymą savo rankose tarsi laikė B. Dacko.

Legendos verto buriuotojo Broniaus Rožinsko dukra knygos pristatymo Klaipėdoje proga rašė iš JAV, dėkodama visiems, prisidėjusiems prie šio didelio darbo: „Sveikinu visus su šia ypatinga diena, kada žurnalisto ir rašytojo Arnoldo Čaikovskio parašyta ir Gedimino Pilaičio redaguota ir papildyta knyga yra oficialiai pristatoma Lietuvos visuomenei. Labai džiaugiuosi, kad ši knyga yra išleista ir tuo pačiu liūdžiu, kad mano tėtė nesulaukė šio ypatingo momento.

Be galo mylėjau savo tėtę. Jis buvo man ir mokytojas, draugas. Kartu mokinomės, kaip elgtis su bitėmis, skaitėme knygas apie bičių gyvenimą. Kartu gaminome šovinius (tėtė mėgo medžioti), iki kol valdžia konfiskavo jam šautuvą. Kartu ryškino me nuotraukas: aš buvau atsakinga už chemikalus. Mokino mane tėtė buriuoti, čiuožti, iš jo išmokau, kaip beveik viską pataisyti namuose. Dar būdama maža vietoje lėlių vežimuke turėjau plaktukus, vinis ir kitus įrankius...

Likimas nebuvo jam palankus. Pergyvenimai pakirto jo sveikatą. Per anksti, būdamas tik 74 metų, iškeliavo Anapilin. Jis norėjo matyti iškeltą Trispalvę, išdidžiai jausti jos vėjyje plevėsuojančią galią, jaustis lietuviu – jūros vandenų nugalėtoju. Širdis jam skaudėjo, kad turėjo apleisti Tėvynę, kad negalėjo išplaukti iš Klaipėdos su lietuvių buriuotojų ėgula ir viešai iškelta Lietuvos vėliava. Manau, kad dabar Lietuva supranta, Lietuvos buriuotojai supranta, kad jo žygis kiekvienu momentu galėjo būti nutrauktas. Viskas buvo ilgai ir slapta planuota, nes saugumo žmonės ir sovietų laivai buvo visur...”, – rašė Nijolė Rožinskaitė-Zelwinder, buvusi JAV lietuvių Bendruomenės Detroito apylinkės pirminkė.

„Dar gūdžiu sovietmečiu (1962-1963 m.) jachta „Hermes II” perplaukusio Atlanto vandenyną B. Rožinsko likimas susiklostė taip, kad apie jo žygį žinojome mažiau negu apie Kristoforo Kolumbo ar Fernando Magelano keliones. Šie garsūs jūrininkai aprašė savo nuotykius dienynuose, išliko jų ataskaitos karališkosioms šeimoms. Tuo tarpu B. Rožinsko žygdarbį pastebėjo tikrai JAV lietuvių ir lenkų bendruomenės. Lietuvoje apie jo sėkmę žinoję vos keli artimiausi draugai, tais laikais turėjo prikausti liežuvį. Šitaip pirmasis lietuvis buriuotojas, Atlanto nugalėtojas pradingo iš mūsų akiračio, o po pusšimčio metų išvis buvo užmirštas”, – rašė spaudoje po knygos pristatymo Gediminas Pilaitis.

Tikėkimės, jog knyga „Buriuotojo svajonių paukštė” dar vienam garbingam lietuviui padės sugrąžinti jo vertą vardą ir pagarsins, kad atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, 1992–1993 m., iš Klaipėdos uosto aplink pasaulį su lietuviška trispalve ir lietuvių ėgula išplaukęs pirmasis burlaivis „Lietuva” turėjo pirmtaką.

A, Čaikovskio knygą įsigyti panoro daug pristatymo dalyvių

Kita vertus, Lietuvos valstybinių įstaigų ir politinių-administracinių priemonių inertiškumas negalėjo būti vienareikšmis. Jei buvo vėluojama reaguoti į staiga pakilusią emigracijos bangą, tai ilgiau buvo išlaikytas dėmesys naujesiems lietuvių išeiviams po to, kai emigracijos srautai sumažėjo. Žymiai labiau efektyvios pasirodė tos priemonės, kurios palietė jau emigravusių žmonių likimus ir gyvenimus, pradedant vienaip ar kitaip išsaugota galimybe nemo-kamai parkeliauti namo ir baigiant naujosios diasporos tautinių reikmių tenkinimu.

Bandydami paaiškinti šios neilgai trukusios, didelės emigracijos bangos reiškinį istorikai atkreipia dėmesį į kelias itin svarbias aplinkybes. Pirmiausia tai, kad išeiviai plūstelėjo iš Lietuvos po intensyvių žemės perdalijimo darbų. Euforija baigėsi po to, kai paaiškėjo jog pats žemės gavimas dar nereiškė tiesaus ir lengvo kelio į žemiškojo gyvenimo rojų. Prasidėjo nesėkmingai ūkininkauti pradedančių ūkių varžytinės, o naujų pažadų ir naujų žemės rezervų negalėjo atsirasti. Baigėsi vilčių metas.

Jau 1925-aisiais pasirodė naujieji išeivystės bangos požymiai. Pirmiausiai it pirmosios kregždės Lietuvos visuomenės akiratyje sušmėžavo didelis norinčių vykti uždarbiauti į Prancūziją skaičius. Tačiau šis epizodas pasirodė tik sunkiai paaiškinama smulkmena, kitais metais pasiklidus žinioms apie lietuvių laukiančią Braziliją, Argentina ir Urugvajų. Viltys, kad ten išskėstomis rankomis laukiama europiečių darbininkų, buvo skatinamos laivininkystės ir emigracijos agentų. Šiuos gandus iki kone masinės psichozės lygio pakėlė trumpam atsivėrusios nemokamos kelionės galimybės. Emigracijos biurai ir laivininkystės kompanijos viliojo lietuvius tariamai nemokamomis kelionėmis, nors tai reiškė tik bilieto kainos avansą: už jį emigrantas privalėjo atidirbti vienoje ar kitoje Brazilijos fazendoje, kurios savininkas už bilietus iš anksto sumokėdavo laivininkystės kompanijoms. Tos savo ruožtu turėjo papildomų paskatų taip elgtis, nes anuomet laivai iš Pietų Amerikos plaukė mėsos, odų, žaliavų prikrautais triumais, o štai atgal plaukiant nebuvo kuo juos pelningai pripildyti. Europiečiai emigrantai buvo svarbi *krovinių* iš Europos į Pietų Ameriką dalis. Dėl to visos agentūros kaip įmanydamos stengėsi suvilioti kuo daugiau mažiau reiklių trečios klasės keleivių savo triumuose laikinai sukaltiems gultams užpildyti.

Negailėstinga Lietuvos statistika rodo, kad lietuviai darsyk istorijoje pasireiškė kaip viena iš labiausiai migruojančių Europos tautų. 10 000 Lietuvos gyventojų 1928 m. teko 37,1, 1929 m. – 69 emigrantai. Lietuvius tada lenkė tik airiai, 1928 m. atitinkamai išleidę pasaulin 83,8, o 1929 m. – 70,7 emigrantus. Apie savo būsimą klestėjimą dar nesvajojusios Norvegijos statistika rodė atitinkamai – 32,0 ir 28,6. Pastebėtina, kad didele diaspora pasižymėjusios Lenkijos duomenys šiuo požūriui atrodė kukliau – 21,2 ir 21,3. Panašūs skaičiai buvo įrašyti ties Ispanijos, Danijos, Suomijos grafomis. Italų emigravimo lygis buvo 17,3 ir 15,0 tiems patiems 10 000 gyventojų²⁶³. Kartu su airiais lietuviai galėjo pre-

KARKLO DIEGAS

lietuvių pasaulio istorija

EGIDIJUS ALEKSANDRAVIČIUS

83

tenduoti į labiausiai migravusių Europos tautų titulą, tačiau skirtingai nuo airių jie tokiais sąmoningai nesijautė.

Kokia naujosios lietuvių išeivijos bangos sudėtis ryškėjo stebėtojų ir mokslininkų akyse? Socialinė jų padėtis daug klausimų nekėlė ir nekelia: tai buvo vargo, nesėkmių ir nevilties varomų iš tėvynės žmonių būriai. Vieni buvo visiškai beturčiai, kiti – menkų ūkelių savininkai, neretai palikdavę artimuosius juose ūkininkauti, arba nuomodavę už menką mokesť. Dalis emigravusių buvo sutaupę savo pinigų, kartais pardavę savo turtą Lietuvoje ir tikėjęsi žengti kolonisto keliu – gauti žemės, kurti naują ūkį naujame krašte. Buvo ir tokių, kurie bėgo nuo teisėsaukos persekiojimų. Komunistinių pažiūrų žmonės po 1926 m. valstybės perversmo motyvų tam turėjo daugiau nei reikia.

Oficiali statistika rodė, kad pradžioje didesnė dalis emigrantų buvo jauni darbingo amžiaus žmonės. Pradžioje daugiau vyrai (63,2 %), tačiau po metų-kitų ta vyriška persvara suma-

žėjo ir tapo lygi. Nežinia, kiek taiklus anuometinių demografų pastebėjimas, kad vyrai daugiausia emigravo į Braziliją, o į Argentiną ir Jungtines Amerikos Valstijas moterų keliavo santykinai daugiau. Mat šiose šalyse išsivysčiusi tekstilės pramonė ir moteriškų darbų ten atsirado daugiau. Buvo pastebima, kad emigruodavo daugiausia ne iš centro, ne iš laikinosios sostinės, bet iš apskričių. Statistiką analizavęs V. Vileišis pastebėjo:

*Kai kuriose apskrityse mūsų emigracija suima visą natūralinį gyventojų prieauglį, o kartais, kaip pav., 1929 m., net jį prašoka.*²⁶⁴

Statistika leido atpažinti, kaip emigrantai pasiskirstė pagal tautybes. Dauguma buvo lietuviai (75,2 proc.), bet net 27 proc. žydų. Pirmieji bangomis sruvo daugiausia į Pietų Ameriką, o antruosius labiau viliojo seniai praminti takai į Pietų Afriką. Tačiau, žinoma, žydų, kurie pasirinkimo Braziliją ar Argentiną, taip pat netrūko. La-

bai specifiškai atrodo Lietuvos rusų emigracija į Sovietų Sąjungą. Anot Statistikos departamento, vien 1928 m. 314 rusų iš Mažeikių ir Šiaulių apskričių ištisomis šeimomis persikėlė į Sovietų Rusiją.²⁶⁵

Savaime įdomus statistikos faktas yra rekordiška mažas Lietuvos lenkų, arba tų piliečių, kuriuos valdžia pripažino lenkais, emigracijos nuosimtis. Lenkijos lenkams glaudžiantis prie didelių emigracijos polinkius ro-džiusių Europos tautų, šis faktas prašyte prašosi interpretuojamas. Deja istorikai nėra deramai jo ištyrę. Prielaidų gali būti įvairių. Pirmiausia, statistinio atpažinimo plotmėje, o antra – galimai socialinėje lenkų mažumos kilmėje. Priklausydami buvusių privilegijuotų žemvaldžių klasei (jei su tokia identifikacijos versija sutiktume) net po žemės reformos Lietuvoje jie galėjo turėti specifinių prieraišumo ir migravimo motyvų.

Po 1930 metų emigracinis Lietuvos potencialas išseko. Ir platusis pasaulis pasirodė nebūtinai esąs žemiškuoju rojumi, ir pati Lietuva po krizės ėmė gerinti gyvenimo kokybę. Tuo metu didžiausias vi-

suomenės ir politikų rūpestis krypo į diasporos ateities problemas. Lietuva pamažu susidorojo su didžiosiomis valstybės kūrimo užduotimis ir nepaisydama viso tarptautinės padėties nepastovumo vis labiau rūpinosi diasporinės tautos sąmonės ugdymu, lietuvių pasaulio horizontų skaidrinimu. Tai buvo diasporoms labai jautrus laikas: italai, vokiečiai, lenkai, ispanai, lietuviams labai imponavę italai nacionalizmo epochos tautokūrai visame savo diasporos pasaulyje skyrė labai daug dėmesio. Utopinės idėjos ir tautinių arba daugiataučių valstybių pastangos palaikyti savo tautiečius užsieniuose, konsoliduoti globaliame pasaulyje išsiskleidusius tautinius junginius pasiekė savo apogėjų. Lietuva ir visas lietuvių pasaulis tuo metu taip pat gyveno intensyvėjančių santykių ir permąnų laiką.

263. Vileišis, V. Mūsų emigracija, p. 43.

264. Ten pat.

265. Ten pat, p. 44.

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą **1-708-599-9680**

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI
LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, LENKIJA

Asmeninių siuntų tel.: **708-907-3000**

Siuntinių paėmimas iš namų: **630-774-2136**

SIUNTINIŲ PRIĖMIMO VIETOS

SMILGA 2819 83rd St. Darien, IL 60561 Tel: 630-427-0929

EXCEL INSURANCE 5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641 Tel: 773-777-4700

ATLANTIC EXPRESS CHICAGO 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919

LITHUANIA PLAZA 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866

KUNIGAİKŠČIŲ UŽEIGA 6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622

RŪTA 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882

ALWAYS WITH FLOWERS 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339

EURUS DELI 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290

BALALAIKA MUNDELEIN 368 Townline Rd., Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6660

WONDERS OF NATURE 714 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-229-9450

BOČIU MENÉ 14911 127th St., Lemont, IL 60439 (Dirba tik savaitgaliais)

Centrinio ofiso adresas.: **8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455**

Gavėnios meditacijos

RENATA ŽIŪKAITĖ

Neregio išgydymas

IV gavėnios sekmadienio Evangelijoje Jėzus išgydo žmogų aklą nuo gimimo. Jis tam atėjo į pasaulį, kad pats sau užsikrautų mūsų negalias ir naštas, Jis tam kentėjo, kad mes daugiau nekentėtume ir būtume išlaisinti iš nuodėmės pasekmių. Jėzus yra pasaulio šviesa. Bažnyčios tėvai šį aklojo praregėjimą tapatino su krikšto įvaizdžiu. Krikštas yra kaip nušvitimas, kai žmogus tampa regintis dvasios akimis, kai vandenyje miršta senas žmogus, o gimsta naujas.

Neregys, nusiplovęs purvą Siloamo tvenkinyje ir praregėjęs – kiekvieno naujai gimusio krikščionio figūra. Evangelijoje Jėzus gydo žmogų purvu ir seilėmis. Jis sako: „, Atėjau daryti teismo, kad aklieji praregėtų, o regintieji apaktų“. Kristaus atėjimas į šį pasaulį jau yra nuosprendis kiekvienam – priimti ar atmesti išganyimą? Kristus dėl mūsų ant kryžiaus išliejo visą savo kraują, savo žaizdomis jis užtaria mus pas Tėvą, per Jį yra atvertas kelias į Dangų. Tačiau jei žmogus užkietina savo širdį ir nepriima Kristaus šviesos, jis pats sau daro nuosprendį jau šitoje žemėje. Fariziejai Evangelijoje yra iš tiesų akli, nes jie nemato savo nuodėmių, laiko save teisiais ir iškelia save aukščiau kitų. Išorinės taisyklės jiems yra svarbiau už artimo meilę. Jėzus net savo mokinius įspėja: „, Saugokitės fariziejų raugo“.

Aklasis praregėjęs išvysta Jėzaus veidą ir išpažįsta Jame savo vienintelį Dievą. Šio žmogaus istorija retoriškai klausia ir mūsų, kas mums yra Jėzus? Ar matome jame savo Gelbėtoją ir Viešpatį? Šv. Faustinai apsireiškęs Jėzus guodėsi, kad Alyvų darželyje jis labiausiai kentėjo ir krauju prakaitavo dėl drungnų sielų, kurios yra nei karštos nei šaltos. Tad šių dienų pasaulio situacija reikalauja iš krikščionių radikalaus grynumo, ne sausų taisyklių laikymosi ar savęs tobulinimo, bet radikalaus atsivertimo į Kristų, pripažinimo savo aklumo, nuodėmingumo, silpnumo. Tik taip mokytojas galės nusileisti į sugrudusios sielos dugną. Jis nori išlieti savo malonę veltui, jos neįmanoma nusipelnyti, užsidirbti gerais darbais, nes savo jėgomis nieko negalime.

Gavėnios metu pirmųjų amžių krikščionys ruošdavosi priimti krikštą arba atnaujinti savo krikšto pažadus. Gavėnia yra labai tinkamas laikas ir mums ruoštis atnaujinti savo krikšto pažadus Velyknakčio vigilijos metu. Taip dažnai patys krikščionys nėra atradę krikšto sakramento prasmės. O juk per krikšto malonę buvome įskiepyti į nukryžiuotą ir pašlovintą Kristų, mes tapome Dievo vaikais ir mums buvo suteikta tikėjimo dovana. Nors daugeliui krikšto sakramentas buvo suteiktas dar kūdikystėje, gavėnios laikas ragina vėl iš naujo atrasti šio sakramento malonę kai buvome išvaduoti iš nuodėmės pančių ir amžinosios mirties. Krikštas laiduoja mūsų tikėjimą Dievo Sūnumi Kristumi, Tėvu ir Šv. Dvasia. Tai yra naujo gyvenimo Kristuje pradžia, kai mes nužengę žemyn į savo nuodėmės dugną leidžiame Kristui mus prikelti iš mūsų dvasinės mirties. Juk daug baisesnė už fizinę mirtį yra dvasinė mirtis, kai žmogus parpuolęs mėgaujasi savo nuodėmių purvu. O Kristus ateina mūsų išlaisvinti iš bet kokios vergystės formos – ar tai būtų vergystė pinigams, ar automobiliui, ar žmogui, ar dar kažkam. Kristus yra pajėgus ištraukti žmogų iš jo vidinio kalėjimo, nes tik jis žmogų išlaisvina, išvaduoja nuo jo žemiško dūlėjimo persisotinus malonumų gausa.

Evangelijos neregys buvo priverstas dėl savo negalios elgetauti. Kristus jį išlaisvina nuo šios prievolės ir grąžina jo žmogišką vertę ir orumą. Ir mes dažnai elgetaujame kitų meilės, dėmesio, pripažinimo, tačiau visa tai tesuteikia tik laikiną džiaugsmą ir ramybę, visa tai yra tik atliekos su ta Meile ir ramybe, kurią suteikia Kristus.

Kartais pasigirsta tokių nuomonių, kad mūsų tikėjimui nereikalinga Bažnyčia, kad santykiui su Dievu nereikia jokių tarpininkų. Krikšto malonė mus įveda į Bažnyčios bendruomenę, nes savęs išgelbėti vieni deja, nepajėgiame. Kristus nori mus išgelbėti kaip kartu keliaujančią tautą, kuri dalinasi savo tikėjimu ir auga kartu jame. Kun. Tadeusz Dajczer rašo: „Nė vienas nesame vieniša sala. Kaip mistinis Kristaus Kūnas sudarome susisiekančiųjų indų sistemą. Kiekvienas mano gėris ar blogis veikia ir kitus Bažnyčios narius“.

Susisiekančiųjų indų sistema ypatingai veikia šeimoje, kai sakykim žmona nori atversti girtaujančią vyrą. Ji turi pradėti nuo savęs, pirmoji privalo atsiversti.

Krikščionis savo tikėjimą aplinkiniams gali liudyti ne kritika, o tik savo asmeniniu atsivertimu. Toks giluminis pavyzdys yra šv. Pranciškus, kuris matydamas savo aplinkoje daug pagedimo ir skandalų, dar labiau stengėsi tyrumu, nuolankumu ir neturtingumu panašėti į Kristų.

Joseph Vidziunas, MD, gyvenantis **Tucson, AZ**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Esame dėkingi už paramą.

Los Angeles LB „Spindulys“ atsiuntė 50 dol. „Draugo“ laikraščio leidybos išlaidoms sumažinti. Nuoširdi padėka už paramą.

Vija Gedgaudas, gyvenanti **Newhall, CA**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Labai Jums ačiū už paramą.

Vita Neverauskas, gyvenanti **Sterling Heights, MI**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Nuoširdžiai dėkojame už paramą.

CHIRURGAI

Dr. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312–337–1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. CollegeDrive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708–361–5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

ĮVAIRŪS

Galiu priimti gyventi senuką su pilnu aptarnavimu nuosavame name. Natūralus maistas, yra sodas. Daug vietos poilsiui.
Tel. 630-747-5814

IEŠKO PIRKTI

Perku arba išsinuoju žemę vidurio Lietuvoje, tinkamą ūkininkauti. Perku mišką Lietuvoje. Apmokėjimas už žemę arba mišką išankstinis. Sendorį galima atlikti Lietuvoje ir JAV.
Tel. +370-616-93194

SIŪLO DARBĄ

„Window washers and gutter cleaners needed for residential homes, must have drivers license. Great pay, experience not required,
847-527-7999

■ Moteris, turinti medicininį išsilavinimą, pasišventusi ligonių ir senų žmonių priežiūrai, patyrusi, sąžininga ir atjaučianti, ieško darbo. Vairuoja, turi automobilį, JAV piliėtė. Siūlyti įvairius variantus.
Tel. 773-330-0092.

■ Vyras, turintis daugiametę slaugymo patirtį, ieško darbo su gyvenimu. Vairuoja.
Tel.773-691-3796

■ Medikė ieško pagyvenusių žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Legalūs dokumentai, rekomendacijos. Siūlyti įvairius variantus.
Tel. 773-709-5990.

■ Moteris ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu NJ valstijoje. Nevairuoja.
Tel. 609-641-1797.

■ Moteris ieško žmonių priežiūros darbo , galimi pakeitimai.
Tel. 773-615-5235.

■ Moteris ieško darbo. Siūlyti įvairius variantus.Susikalba angliškai, vairuoja. Pageidautina vakariniuose rajonuose.
Tel. 630-212-9098.

■ Moteris ieško darbo su grįžimu namo. Siūlyti įvairius variantus.
Tel. 773-960-6278.

■ Moteris ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Turi rekomendacijas ir praktikos. Gali pakeisti nuo penktadienio 2 val.p.p. iki sekmadienio vakaro.
Tel. 708-691-2948.

■ Moteris ieško senelių priežiūros darbo su gyvenimu lietuvių ar rusų šeimoje .Gali dirbti ir kitoje valstijoje. Nevairuoja.
Tel. 773-366-1448.

■ Moteris ieško žmonių priežiūros darbo savaitgaliais arba rytais valymo darbo. Vairuoja , skaniai gamina valgyti, turi dokumentus.
Tel. 708-860-4643.

■ Moteris ieško vyresnio amžiaus žmonių priežiūros darbo. Geros rekomendacijos, ilgametė patirtis.
Tel. 773-759-8677.

■ Moteris ieško pagyvenusių žmonių priežiūros darbo lietuvių ar rusų šeimoje. Geros rekomendacijos.
Tel. 630-863-1168.

Ruošia Nijolė Nausėdienė • El. paštas: nausediene@hotmail.com

MŪSŲ STALUI

Kepsniai velykiniam stalui

Velykos – ilgai laukta pavasario šventė, kurios įspūdžiai patirti vaikystėje, niekada neužmirštami. Argi galima pamiršti įvairiais valgiais nukrautą, margučiais ir žalumynais papuoštą Velykų stalą? Iš visokiausių mėsos gaminių išsiskiria keptas paršelis, žąsis su obuoliais, veršienos kepsnys ir kt. Tradicinis Velykų stalas lydi kiekvieną nuo pat vaikystės.

Keptas įdarytas paršelis

Velykinio stalo puošmena – keptas jaunas paršelis arba kaime populiari kepta kiaulės galva. Kai muose geriausiai juos iškepa, nes jie kepami specialiose krosnyse, kurios mėsos neišdžiovina, ji būna paskrudusi, bet sultinga. Orkaitėje kepant paršelį reikia, ištepti sviestu, dažnai laistyti stebėti, kad odelė nedegtų ir nedžiūtų. Dabar yra daug specializuotų parduotuvių, kurie kepa paršelius krosnyse, bet tas brangiau atsieina. Siūlau receptą, kurį galima pritaikyti ir savoje virtuvėje.

Reikės: *paršelio (6–8 savaičių), 1/2 sv veršienos, 2 šaukštų sviesto, 1 šaukšto aliejaus, 1 kiaušinio, 1 šaukšto druskos, 3 šaukštų pieno, 1 svogūno, puodelio sultinio, 1/2 šaukštelio maltų kvapiųjų pipirų (allspice), 2 riekučių baltos duonos.*

Paršelį gerai nuplauti, įtrinti druska, palaikyti pusę valandos. Paršelio kepenis, širdį, inkstus, plaučius išvirti pasūdytame vandenyje. Atvėsinus supjaustyti, pridėti veršienos ir svieste pakepinto svogūno. Tada viską sumalti, pridėti piene išmirkytą baltą duoną, pipirų, druskos, kiaušinių, atskiesti sultiniu ir viską gerai išmaišyti. Taip pagamintu įdaru prikimšti paršelį, papildvę užsiūti, aptepti aliejumi, dėti į skardą (nugara į viršų) ir kepti 1 1/2 – 2 valandas 400 °F. Kai paviršius kiek apkeps, ugnį sumažinti iki 325 °F. Į skardą įpilti sultinio ir kas 15–20 minučių paršelį palaistyti. Kad ausys ir uodega neapdegtų, galima apvynioti popieriumi.

Iškeptas paršelis supjaustomas dalimis. Išilgai perpjovus, atpjaunama galva, priekiniai ir užpakaliniai kumpeliai, šonkauliai supjaustomi skersai į 10–12 porcijų. Viskas gražiai ir tvarkingai sudedama į pusdubenį, kad atrodytų kaip nepjaustytas. Užpilama skysčiu, atsiradusiu kepant. Jei padažas atrodo lietiškas, dar įdedama sviesto. Paršelis patiekiamas su riebaluose keptomis mažomis bulvėmis ir įvairiomis salotomis: agurkų, pomidorų, lapinėmis ir kt.

Kepta žąsis su obuoliais

Reikės: *žąsies, 10–15 kvapiųjų pipirų arba kmynų, muskato riešuto, 10 obuolių (geriausiai tinka Granny Smith), druskos.*

Nupjauname žąsies kaklą ir kojas iki šlaunies sąnario. Nuplautos ir nudžiovintos žąsies vidus ir išorė įtrinama druska su kvapiaisiais pipirais arba druska su sutrintais kmynais. Žąsis iš išorės aptarkuojama muskato riešutu ir taip paliekama per naktį šaltai. Kitą dieną žąsis dedama į kepimo indą, vidus kemšamas nuplautų, bet neluptų obuolių (jų luobelė turi būti sveika). Anga susmeigiama arba užsiuvama. Sparneliai apvyniojami folija, kad neapdegtų. Visa žąsis aptepama grietine ir kepama karštoje orkaitėje dvi – tris valandas (kartais ir ilgiau, jei žąsis didelė ir sena). Nuolat reikia pažiūrėti, ar žąsis nepradėjo smarkiai skrusti. Kai žąsis pagels, ją reikia aplaistyti skysčiu, atsiradusiu kepant. Jeigu oda pradeda trūkinėti, orkaitės karštį reikia sumažinti arba žąsį uždengti folija. Paukštis iškepus, jeigu šlaunelę galima laisvai pajudinti, o įdūrus į krūtinėlę, mėsa yra minkšta. Iškepusį paukštį tame pačiame inde, tik uždarius, galima palikti orkaitėje (išjungus karštį), dar pusvalandžiui.

Šventinė žąsis nėra kasdieninis patiekalas. Ji kepama kalendorinių švenčių, jubiliejų progomis, todėl tiekiama iškilmingai.

Iš iškepusios žąsies ištraukiamas smaigas arba

išardomas užsiuvimas. Žąsis dedama į tinkamo dydžio pailgą pusdubenį, prie krūtinėlės įsmeigiamas nedidelis iešmas, prieš tai ant jo užvėrus pusę citrinos, gražaus raudono obuolio apiplikyto, kad išlaikytų spalvą, pusę ir alyvą (ar kt.). Šlaunelių galai apvyniojami plona smulkiai iškarpyta servetėle.

Taip paruošta žąsis aplinkui apdėliojama atskirai iškeptais obuoliais ir ant kiekvieno jų uždedama po šaukštelį spanguolių uogienės ar bruknių. Prie paukščio padedamas aštrus peilis ir specialios žirkklės. Kiekvienam svečiui kepsnio atpjaunama prie stalo. Šlaunelės sukerpamos ties sąnariais ir peiliu perpjaunamos išilgai pusiau. Krūtinėlę pjaustoma vienodais gabalėliais ir į lėkštę prie kiekvieno mėsos gabalėlio šaukštu įdedama žąsies viduje keptų obuolių. Jie bus vietoj padažo, nes yra prisigėrę žąsies taukų ir kvapų. Uždedamas ir obuolys, keptas atskirai.

Panašiu būdu kepamos visos paukštienos: kalakutas, antys, vištos.

Keptas šviežias paršiuko kumpis

Reikės: *5–6 svarų šviežio kumpio, 1/2 šaukštelio maltų kvapnių pipirų (allspice), 1/2 šaukštelio maltų gvazdikėlių, 1 šaukštelio rozmarino, 1/2 puodelio „Aunt Jemima“ sirupo, 1 puodelio apelsinų sulčių, 1 šaukšto sviesto, 1 šaukšto druskos, 2 butelių tamsaus alaus.*

Kumpį nuplauti, nusausti, įtrinti druska, aplaistyti lydytu sviestu, apibarstyti gvazdikėliais, rozmarinu, įdėti į skardą ir kepti 2 1/2–3 valandas 325 °F. Apelsinų sultis ir sirupą sumaišyti ir pavirinti 5 minutes. Kai kumpis jau bus apkepęs, į skardą įpilti apelsinų sultis ir kas 15–20 minučių palaisyti. Vietoj apelsininio mišinio galima laistyti tam-siuoju alumi.

Kumpį patiekti su keptomis bulvytėmis ir daržovėmis. Prie kumpio tinka spanguolių uogienė arba konservuotą saldžių uogų mišinys.

Veršienos kepsnys

Reikės: *vienos veršio šlaunies (norimo didumo), lazdelės sviesto arba šviežių lašinukų, indelio grietinės, 3–5 morkų, kvapiųjų pipirų, šaukštelio cukraus, šaukšto druskos, muskato riešuto.*

Veršiena įtrinama prieskonių mišiniu (pipirai, druska, cukrus). Įpjovus raumenis, įdedama po gabalėlį sviesto arba lašinukų. Veršienos gabalą ga-

lima susukti ir surišti kaproniniu tvirtu siūlu, kad išlaikytų formą. Taip paruoštą mėsą porą trejetą dienų reikia laikyti šaltai. Paskui veršiena kepama orkaitėje. Ji dedama į keptuvą ant pusiau perpjautų morkų ir aptarkuojama muscato riešutu bei aptepama grietine; įpylus truputį vandens, uždengiama ir kepama karštoje orkaitėje apie pusantros valandos. Jeigu kepant atsiranda gelsva plutelė, mėsa aptepama sviestu arba dar kartą grietine. Mėsa iškepusi, jei, įsmeigus į storiausią raumenų vietą aštrų siaurą peilį, pasirodo šviesios sultys; perkepusi veršiena būna rausva ir sausa.

Karštas kepsnys pjaustomas griežinėliais ir valgomas su virtomis bulvėmis, užpildomis kepsnio padažu. Tinka žalių morkų salotos ir kepti obuoliai.

Šaltas veršienos kepsnys tiekiamas nepjaustytas. Jis dedamas į apvalų arba pailgą pusdubenį, pusė jo supjaustoma griežinėliais ir papuošiama sustingusio kepsnio padažo gabalėliais. Kepsnio padažas (sultinys) paprastai perkošiamas ir supilamas į gilesnę lėkštę. Šaldant jis sustingsta. Drebučiai pjaustomi ir dedami ant atpjautų veršienos griežinėlių. Šalta veršiena valgoma su bruknių arba spanguolių uogiene.

Kepta jautiena

Pastaba. Ruošiant mėsą kepimui reikia išpjauti kaulą, aplyginti, nupjauti nereikalingus riebalus, nuplauti šaltu vandeniu, nespaudžiant, nusausti rankšluosčiu. Pasūdyti tik-tai dedant į keptuvę.

Kepsnį, reikia dėti į gerai įkaitintą orkaitę, kad iš karto apkeptų viršus, tada kepsnys bus sultingas ir skanus. Po to – dažnai laistyti sultimis, susidariusiomis keptants.

Prieš kepant jautieną visuomet reikia išmušti, kad kepsnys būtų minkštesnis, ir sulyginti visą mėsos gabalą, kad keptų lygiai. Išmušus surišti siūlu, suteikiant tinkamą formą.

Kelias valandas prieš kepimą jautieną suvilgyti actu – tada mėsa būna minkštesnė ir skanesnė.

Keptų mėsų padažams nevartojami miltai, o tik grietinė ar grietinėlė.

Paprastai kepta jautiena

Reikės: *3–4 svarų jautienos, 1 butelio giros, morkos, svogūno, petražolių, saliero koto, 2 lauro lapų, druskos, pipirų.*

Jautieną nuplauti, nusausti, išmušti, pasūdyti. Keptuvėje, įkaitinti riebalus, pridėti pasūdytą mėsą, užberti supjaustytų daržovių, prieskonių, apkepti iš visų pusių. Po to palaistyti duonine gira. Dažnai vartyti. Mėsa bus iškepus, jei įdūrus šakute ji smigs lengvai ir tekės tyros sultys. Kepimo sultis nupilti, nugriebti riebalus, pertrinti per sieta ir užpilti kepsnį, arba padažą paduoti atskirai.

Geriausias kepsnys

Reikės: *5–6 svarų jautienos, 2 šaukštų sviesto, druskos, pipirų, 1 šaukšto sausainių.*

Iš vakaro jautieną, išmušti mediniu žlėgtuku, įtrinti sugrūstais pipirais, sudėti į puodą, užvožti ir palikti iki kitos dienos. Kitą dieną dvi valandas iki pietų įtrinti du šaukšteliais druskos, sudėti į keptuvę, aptepti sviestu ir pastatyti į karštą orkaitę. Kai iš visų pusių paraus, užpilti nedaug vandens ir kas dešimt minučių laistyti tuo padažu, kuriame kepamas. Jei susidarys nedaug sulčių, įpilti šalto vandens. Prieš paskutinį kartą aplaisčius, apiberti sausainiais.

Prie šio kepsnio galima paduoti įvairius padažus, daržoves ir salotas.

Pasinaudota: Kastytės Brunzytės ir „Didžiosios virėjos“ (jautiena) receptais

Ten, kur viskas daug labiau

Atkelta iš 7 psl.

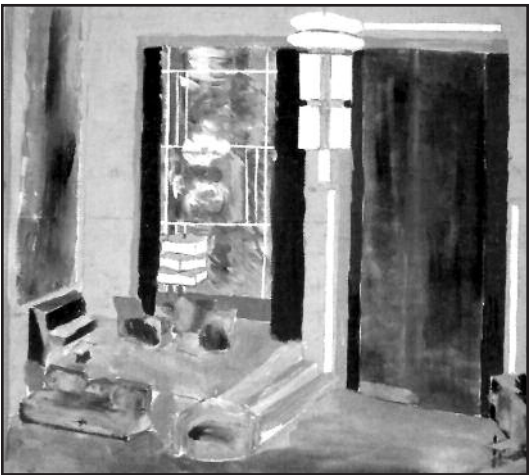
Kazys Varnelis. Scena iš spektaklio Kazio Inčiūros „Gimtoji žemė“ (režisierius Petras Kubertavičius, 1943, Kauno valstybinis dramos teatras, LTMKM)

atro dailininkų. Jo spektakliai: A. Asnyko „Kęstutis“ (1921, su Kaziu Šimoniui), Vinco Krėvės „Šarūnas“ (1929), J. Žulawskio „Sabbatai Cevi“ (1931), Jurgio Karnavičiaus opera „Gražina“ (1933), Juozo Gruodžio baletas „Jūratė ir Kastytis“ (1933), Victor Hugo „Nuskriaustieji“ (1935). Dirbo su režisieriais Konstantinu Glinskiu ir Borisu Dauguviečiu.

O kur dar mūsų legendinis vitražistas, beveik pusę amžiaus išgyvenęs New Yorke (mirė 1997 metais Vilniuje) Vytautas Kazimieras Jonynas? Jis ir teatro dailininkas, sukūręs scenografiją Kauno didžiojo teatro spektakliui B. Lavreniovo „Lūžis“ (1941), kurį režisavo Viktoras Dineika ir Stasys Čaikauskas. Scenografijoje poetinis heroizmas perteiktas subtilia tapybine maniera, išraiškingu panoraminio vaizdu.

Prisimenate roko grupės „Hiperbolės“ dainą „Tarp dviejų vandenų“? Taip būtų galima apibūdinti trečia-bangio Žilvino Kempino (gimęs 1969 metais Plungėje) likimą – 1993 metais Vilniaus dailės akademijoje baigė tapybą, o 1998–2002 metais studijavo naująsias medijas New York Hunter koledže kur įgijo magistro laipsnį. Žilvinas sukūrė scenografiją (kostiumai Juozo Statkevičiaus) režisieriaus Os-karo Koršunovo spektakliams Lietu-vos valstybiniame akademiniame dra-mos teatre – A. Vendensio „Labas So-nia Nauji metai“, D. Charms „Senė 2“ (abu 1994), Sigito Parulskio „P.S.Byla OK“ (1997), Lietuvos valstybinio sim-foninio orkestro pastatytai Richard Wagner operai „Skrajojantis olandas“.

Rytiniame pakraštyje, Bostone, aktyviai kūrė ir Viktoras Andriušis (1907–1967). 1932 metais jis mokėsi

Viktoras Vizgirda. Scenografijos eskizas spektakliui Vytauto Atlanto „Užtvanka“ (1932, Valstybės teatras Kaune, LTMKM).

Už iliustracijų panaudojimą nuoširdžiai dėkoju Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejaus direktorei Reginai Lopienei.

Mstislavo Dobužinskio privačioje dailės studijoje. XX amžiaus ketvirtajame dešimtmetyje dirbo Valstybės teatre Kaune. Savarankiškai kūrė ir įgyvendino kitų dailininkų sukurtą scenografiją. 1941–1944 buvo Kauno didžiojo teatro scenografas, vyriausias dailininkas. 1944 metais pasitraukė į Vokietiją, vėliau į JAV. 1950–1953 metais čia sukūrė dekoracijų lietuvių spektakliams.

Vienintelis lietuvis išeivis dirbęs scenografijoje, nublokštas į Ramiojo vandenyno pakrantę, buvo inžinierius architektas Stasys Kudokas (mirė Los Angeles, CA 1988 metais). Jis sukūrė scenografiją Valstybės teatro Kaune spektakliui E. Wolfo – Ferari operai „Keturi storžieviai“ (1935), kurio režisierius buvo Petras Oleka. Scenografija išsiskiria skaidrių spalvų deriniais, grafišku piešiniu, daugiaplane erdve.

Išeivijos teatras – terra incognita

Nors žodyne dažnai minimi dailininkų darbai Europoje bei JAV, kažkodėl užmiršamas išeivijos lietuvių teatras, kuris turėjo savo turtingas tradicijas, ypač pirmutiniais dipukų imigrantų išikūrimo metais Amerikoje. Tepaminėsiu vieną pavyzdį. Dramaturgo Kosto Ostrausko trijų veiksmų drama „Kanaarelė“ buvo vaidinama 1956 m. spalio 20–21 d. Eleventh Street Theatre Čikagoje. Spektaklį režisavo Vytautas Valiukas, padedamas poeto Algimanto Mackaus. Vaidino publikos pamėgti aktoriai Vytautas Valiukas, Julius Balutis, Algimantas Dikinis, Irena Nivinskaitė. Muziką spektakliui paruošė Giedra Gudauskienė, o scenovaizdį sukūrė Vytautas Virkau. Apie šį gabų 1930 m. Šiauliuose gimusį grafiką plačiai rašoma biografijų žinyno *Jungtinių Amerikos Valstijų Lietuviai* ant-rame tome. Deja, atrodo, kad sudarytoja pasiklojė tik gerokai pasenusia bostoniške Kapočiaus enciklopedija.

O gabių scenografų, dirbusių tiek Europos bei Amerikos kinematografijoje, o juolab išeivijos lietuviškoje (kad ir saviveiklinio pobūdžio) scenoje tikrai buvo ne vienas. Tereikia jų atrasti – kol gyvi tie, kurie juos prisimena ir gali apie juos papasakoti. Tad ir palinkėčiau šio kapitalinio veikalo sudarytojai dar ir toliau nagrinėti įdomų lietuvių scenografų įnašą teatre, o taip pat ir kine.

Žmogus tik žemės svečias
Ir turi jis sugrįžt namo.
Bet kaip sunku išleisti jį į kelią,
Kuriuo negrįžta – niekas niekados

A † A VITAS V. KOKLYS

Mirė 2014 m. kovo 22 d., sulaukęs 80 metų amžiaus. Gyveno Cave Creek, Arizona, anksčiau Cleveland, Ohio ir Hacienda Heights, California.

Gimė Lietuvoje, Marijampolėje, a. a. Apolonijos (Kondrotaitės) ir Artūro Koklių šeimoje.

Nuliūdę liko: žmona Jūratė Laikūnaitė; duktė Audra su vyru Robert Plummer – jų vaikai Evija, Kovas ir Vilija; sūnus Vainius su žmona Annette – jų vaikai Amber, Alexandria, Isabella ir Christian; seserys Danutė Dirvonienė, Dalė Lukienė, Lydia Vaitkienė; brolis Jonas Koklys ir a. a. brolio Algimanto Koklio šeima ir giminės Kanadoje bei Lietuvoje.

Priklausė Lietuvių Bendruomenei ir Lietuvių skautų organizacijai,

Dirbo aeronautikos srityje, Rohr Aircraft Corporation.

Nuliūdusi šeima

Laidotuves tvarko Hansen Desert Hills Mortuary, Scottsdale, Arizona, tel. 602-944-1561

DEŠIMTIES METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A † A Rašytojas Dramaturgas Profesorius ALGIRDAS LANDSBERGIS

Mirė 2004 m. balandžio 4 d. Minint šią liūdną sukaktį šv. Mišios už jo sielą bus aukojamos Kaune ir Washington, DC.

Prisimename brangų Algirdą su malda, ilgesiu ir gilia meile.

Liūdinti šeima ir artimieji

Skandžią netekties valandą, dėl netikėtos tėvelio

A + A ROMO KLİBO

mirties, nuoširdžiai užjaučiame Lietuvių Fondo administratorę Jūratę Mereckienę ir jos sūnų Marių bei brolį Arūną Klībą su šeima. Netekties valandą liūdime ir gedime kartu.

Lietuvių Fondo taryba ir valdyba

A † A VITUI KOKLIUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame jo seserį JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos vicepirmininkę archyvų reikalams DALE LUKIENĘ, gimines ir artimuosius.

JAV LB Krašto valdyba

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Brighton Parko Švč. Mergelės Marijos** Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL), šį penktadienį, kovo 28 d., 3 val. p. p. kun. Rimantas Gudelis praves Gavėnios rekolekcijas ir susitaikimo pamaldas. Ketvirtąjį Gavėnios sekmadienį, kovo 30 d., 10 val. r. šv. Mišias atnašaus kun. Gediminas Keršys. Per šv. Mišias prisiminsime mūsų ilgametį parapijetį ir choristą, a.a. Mečį Mikutaitį. Po pamaldų, parapijos salėje bus „Gavėnios sriubos pietūs“ paremti Vilkaviškio vyskupijos jaunimo centrą. Sriubą išvirs ir duonos iškeps kun. Gediminas Keršys. Šeštadienį, balandžio 5 d., 2 val. p. p., švenčiant mūsų parapijos 100-to metų jubiliejų, specialiose Mišiose pagerbsime buvusius parapijos mokinius ir mokytojus, visus kunigus ir Šv. Kazimiero seseles, kurie dirbo mūsų parapijoje. Po šv. Mišių bus vaišės didžiojoje salėje. Kviečiame visus dalyvauti.

■ **Gavėnia – pasiruošimas Krikštui ir Šv. Velykoms.** Šeštadienį, kovo 29 d. 3 val. p. p. kviečiame į Gavėnios rekolekcijas, Susitaikymo sakramento (išpažinties) apeigas Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje Marquette Parke. Rekolekcijas praves svečias iš Lietuvos kun. Rimantas Gudelis.

Sekmadienį, kovo 30 d. po 11 val. r. šv. Mišių kviečiame visus į parapijos salę bendrauti su kun. Rimantu Gudeliu. Bus pietūs.

■ **Kovo 30 d.. 12:15 val. p. p. Palaiminto** Jurgio Matulaičio misija Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, ruošia Sriubos pietus. Surinktas pelnas bus skirtas Carito maitinimo tarnystės programai, remiančiai sriubos valgyklas Lietuvoje. Prašome užsiregistruoti iš anksto Matulaičio misijos raštinėje tel.: 630-257-5613.

■ **Lietuvos generalinis konsulas** New Yorke balandžio 9 d., trečiądienį, 7 val. v. kviečia į aktorius, režisierius, kompozitorius, vieno iš „Keistuolių teatro“ įkūrėjų Aido Giniočio kūrybos vakarą bei grafikos Nelės Zirnitės ir tapytojo Ernesto Žvaigždino darbų parodos atidarymą.

■ **Gegužės 3 d., šeštadienį, Pasaulio lietuvių** centre Lemonte (14911 127th Street, Lemont, IL 60439) vyks į Lietuvių Fondo 51-asis metinis narių suvažiavimas. Registracija 8:30 val. r., suvažiavimo pradžia – 10 val. r. Lauksime Jūsų. Vaišinsime kava ir užkandžiais.

PATIKSLINIMAS

Kovo 25 d. „Drauge“ buvo aprašytas sėkmingas labdaros renginys, skirtas „Sergančio vaiko namų“ steigimui Lietuvoje – „Vilties aitvarai“. Jo organizatorė „Mamų unija“ praneša, kad iki šiol surinkta suma yra 51 tūkst. dolerių ir patikslina adresą, kuriuo toliau galima siųsti aukas:

Mothers Union Foundation
14911 127th St., Lemont, IL 60439
Čekius rasyti: **Mothers Union Foundation**
(tai fondas, įkurtas pagelbėti Lietuvos vaikams)

Ačiū visiems ir rinksime toliau!

Gerbiamieji, ieškau nusipirkti: J. Rimšos, V. Vizgirdos, K. Varnelio, P. Kalpoko, K. Šimonio, P. Puzino, J. Šileikos, A. Galdiko, P. Domšaičio, K. Jonyno, V. Petravičiaus, V. Igno, K. Žoromskio, M. Dobužinskio, K. Sklėriaus, V. Kasiulio, A. Žmuidzinavičiaus, J. Pautieniaus, P. Kaupo, M. Šileikio, A. Varno, V. Rato, J. Čeponio, L. Tuleikio, J. Švažo, A. Gustaičio. V. Kisarausko, A. Savicko, A. Martinaičio, V. Cipliausko, A. Petruolio, A. Samuolio, J. Mackevičiaus, A. Valeškos, P. Kiaulėno, G. Staniulio, A. Zavisaitės, A. Motiejūno, K. Zapkaus, R. Jankausko, J. Bagdono, J. Mačiūno ir daugelio kitų lietuvių dailininkų sukurtų tapybos ir grafikos darbų.

Taip pat ieškau įsigyti skulptūrų: Petro Rimšos, V. Kašubos, K. Jonyno ir kitų lietuvių autorių.

Norėčiau širdingai padėkoti visiems, kurie atsiliepė į mano prašymą arba ketina tai padaryti ateityje.

Tel.: 617-459-9952 (USA), el. p. modeboston@yahoo.com
Adresas: Modestas Rimkus P.O. Box E34, S. Boston, MA 02127, USA

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)

Tel. 773-284-0100

**THE LAW
OFFICE OF
ANDRIUS
SPOKAS**

Traffic & CDL Violations / DUI
Criminal Defense / Record Expungements
Auto Accidents / Personal Injury
Real Estate / Civil Disputes
Kalbame lietuviškai • Priimame kreditines korteles
9 East Irving Park Rd. Roselle, IL 60172
Tel.: (630) 635-2385 www.spokaslaw.com

BRANGIAI PIRKSIU
įvairius gintarinius papuošalus, gintaro dirbinius bei atskirus gintaro gabalus, pagamintus iki 1990 metų.
Tel. 617-4599-952 (USA),
el. p. modeboston@yahoo.com
Modestas Rimkus P.O. Box,
E34, S. Boston, MA 02127, USA

Namams pirkti paskolos
duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais.
Kreipkitės į
Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

www.draugas.org

VDU Lietuvių išeivijos institutas ir Lietuvių literatūros katedra kovo 28 d. rengia rašytojo Kazio Almeno naujausio, 2014 metais pasirodžiusio romano „Vaivos juosta“ pristatymą.

Renginyje bus diskutuojama apie lietuviškojo detektyvo tradiciją, K. Almeno detektyvinio romano specifiką. Drauge su autoriumi dalyvaus istorikas, profesorius Egidijus Aleksandravičius, literatūrologė Eugenija Valienė, leidyklos atstovai.
VDU info ir nuotr.

Clevelando Rotary Klube pagerbta advokatė

Clevelando Rotary Klubu tarptautinėje metinėje šventėje premija „International Service Award“ buvo įteikta žinomai imigracijos advokatei Margaret Wong. Renginį organizavo ir pravedė Klubo garbės narė, LR garbės generalinė konsulė Ingrida Bublienė.

Iš kairės: Ohio senatorius Sherrod Brown, „International Service Award“ laureatė advokatė Margaret Wong, LR garbės gen. konsule Ingrida Bublinė, Ohio gubernatoriaus John Kasich asistentė Lynn Stevens ir Clevelando Rotary Klubu prezidentė Karen Melton.

Zack Hoon nuotr.

Į lietuviško filmo peržiūrą buvo parduoti visi bilietai

Kovo 22 d., šeštadienį, LR generalinis konsulas Čikagoje ir Gene Siskel kino centras pakvietė į Europos Sąjungos filmų festivalio metu vykusią lietuviško filmo peržiūrą. Džiugu, jog norinčiųjų pamatyti rež. Audriaus Juzėno kurtą filmą „Ekskursantė“ susirinko daugiau nei buvo vietų salėje.

Filmo peržiūroje dalyvavęs LR generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas kreipėsi į susirinkusiuosius: „Prieš daugiau nei pusmetį rinkdamiesi 2014 m. Lietuvai Europos filmų festivalyje Čikagoje atstovausiantį filmą, apsisprendėme dėl A. Juzėno „Ekskursantės“, kadangi šis filmas, mūsų nuomone, simbolizavo tragiškas prieš 75 metus pasirašyto Molotovo-Ribentropo pakto pasekmes Europai ir Lietuvai. Tačiau šiandien, kai pažeisdama tarptautinę teisę, Rusija nusprendė karine jėga perbraižyti Europos žemėlapi, kai pasaulis stovi ant trečio pasaulinio karo slenkščio, šis filmas tampa dar aktualesniu – jis mums primena istoriją, kuri pasikartos, jei jos pamokas pamiršime ar ignoruosime. Tvirtai tikiu, kad „Ekskursantę“ turėtų pamatyti kuo platesnė JAV ir kitų pasaulio šalių auditorija.“

Europos Sąjungos filmų festivalis vyksta jau aštuonioliktąjį kartą, o lietuviški filmai jame rodomi nuo 2005 m. Festivalis Čikagoje – stambiausias europietiško kino renginys visoje Šiaurės Amerikoje.

LR generalinio konsulato Čikagoje informacija